

Vyšetřování příčin mimořádných událostí v organizaci

Táňa Hlavicová

Bakalářská práce
2015

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení
Ústav krizového řízení
akademický rok: 2014/2015

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Táňa Hlavicová**
Osobní číslo: **L12447**
Studijní program: **B3909 Procesní inženýrství**
Studijní obor: **Ovládání rizik**
Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Vyšetřování příčin mimořádných událostí
v organizaci**

Zásady pro vypracování:

1. Vymezte mimořádné události v organizaci, analýzu rizik a její místo a úlohu v organizaci, metody analýzy rizik.
2. Charakterizujte vybranou organizaci.
3. Analyzujte rizika v organizaci a proveďte dotazníkové šetření.
4. Navrhněte doporučení pro řešení mimořádných událostí v organizaci.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

[1] ŠEFČÍK, Vladimír. Analýza rizik. 1. vyd. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2009, 98 s. ISBN 978-80-7318-696-8.

[2] PROCHÁZKOVÁ, Dana. Bezpečnost lidského systému. 1. vyd. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2007, 139 s. ISBN 978-80-86634-97-5.

[3] VYMĚTAL, Štěpán. Krizová komunikace a komunikace rizika. Vyd. 1. Praha: Grada, 2009, 176 s. ISBN 978-80-247-2510-9.

Další odborná literatura dle doporučení vedoucího bakalářské práce.

Vedoucí bakalářské práce:

prof. PhDr. Vladimír Šefčík, CSc.

Ústav krizového řízení

Datum zadání bakalářské práce:

6. února 2015

Termín odevzdání bakalářské práce:

16. května 2015

V Uherském Hradišti dne 20. února 2015

doc. RNDr. Jiří Dostál, CSc.
děkan

Ing. et Ing. Jiří Konečný, Ph.D.
ředitel ústavu

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk bakalářské práce bude uložen v příruční knihovně Fakulty logistiky a krizového řízení Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně a jeden výtisk bude uložen u vedoucího práce;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s tím, že vyrovnaní případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považuji se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

V Uherském Hradišti 5.5.2015

.....
podpis studenta

ABSTRAKT

S ohledem na současnou situaci u nás i ve světě řeší bakalářská práce téma vyšetřování příčin mimořádných událostí v dané organizaci. Především prošetřováním všech možných nežádoucích situací, které mohou ohrozit běžný chod organizace. Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. V teoretické části vymezím mimořádné události, krizové situace, evakuaci, použité metody analýzy rizik a následná opatření. V praktické části bude posouzena jejich účinnost pomocí dotazníkového šetření, návrhy na zlepšení a bezpečnost.

Klíčová slova: mimořádná událost, krizová situace, evakuace, analýza rizik

ABSTRACT

According to the Situation in our Country and Abroad, this Bachelor thesis deals with the investigation of the causes of exceptional events in an organization. The Thesis is focused on all possible undesirable situations which may threaten an ordinary running of an organization. The Thesis is divided into theoretical and practical part. In the theoretical part, I define exceptional events, emergency situations, an evacuation, methods of an emergency analyses, and Its subsequent measure. In the practical part, their effectiveness is evaluated with the help of questionnaire survey. There are also improvement and safety proposals.

Key words: exceptional events, emergency situation, evacuation, emergency analyses

Touto cestou bych chtěla poděkovat mému vedoucímu bakalářské práce za vedení a odborné poznatky prof. PhDr. Vladimíru Šefčíkovi, CSc.

Dále bych chtěla poděkovat všem respondentům a zaměstnancům školy, kteří mi poskytli potřebné informace.

Také děkuji své rodině a kamarádům za podporu při psaní této bakalářské práce.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	8
I TEORETICKÁ ČÁST.....	9
1 ZÁKLADNÍ POJMY A PRÁVNÍ PŘEDPISY.....	10
1.1 RIZIKO.....	10
1.2 NEBEZPEČÍ	12
1.3 ŠKODA.....	13
1.4 LEGISLATIVA.....	13
2 ANALÝZA RIZIK, JEJÍ MÍSTO A ÚLOHA V ORGANIZACI.....	15
2.1 PROCES ANALÝZY RIZIKA	15
2.2 MANAGEMENT RIZIK	16
2.3 METODY ANALÝZY RIZIK	17
2.4 KRIZOVÁ KOMUNIKACE.....	20
2.4.1 Potřeby a reakce lidí zasažených mimořádnou situací.....	21
3 VYMEZENÍ MIMOŘÁDNÝCH UDÁLOSTÍ V ORGANIZACI.....	24
3.1 PROBLEMATIKA OCHRANY ČLOVĚKA BĚHEM MIMOŘÁDNÝCH UDÁLOSTÍ	24
II PRAKTICKÁ ČÁST	29
4 CHARAKTERISTIKA ORGANIZACE	30
4.1 STAV BEZPEČNOSTI A OCHRANY ZDRAVÍ PŘI PRÁCI	32
5 POSTUP PŘI ŘEŠENÍ MIMOŘÁDNÝCH UDÁLOSTÍ V ORGANIZACI.....	38
5.1 KRIZOVÝ PLÁN ŠKOLY.....	41
5.1.1 ŠIKANA.....	42
5.1.2 NÁVYKOVÉ LÁTKY	44
5.1.3 KRÁDEŽE A VANDALISMUS	46
5.1.4 ZÁŠKOLÁCTVÍ.....	47
5.1.5 KRIZOVÉ SITUACE SPOJENÉ S OHROŽENÍM NÁSILÍM.....	47
5.2 ANALYZOVANÁ RIZIKA V ORGANIZACI.....	49
5.3 SWOT ANALÝZA ORGANIZACE	52
6 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ	55
6.1 VÝSLEDKY DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ	55
6.2 VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKOVÉHO PRŮZKUMU	66
7 NÁVRHY A DOPORUČENÍ PRO ŘEŠENÍ MIMOŘÁDNÝCH UDÁLOSTÍ V ORGANIZACI.....	67
ZÁVĚR	69
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	70
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	72
SEZNAM OBRÁZKŮ	73
SEZNAM TABULEK.....	74
SEZNAM GRAFŮ	75
SEZNAM PŘÍLOH.....	76

ÚVOD

Bakalářská práce obsahuje řešení mimořádných událostí střední školy XY. V dnešní době je na správné a účinné řešení těchto situací kladen stále větší důraz. Především proto, že hrozby a rizika dosahují čím dál většího rozsahu. Nejdříve se budu zabývat mimořádnými událostmi, které mohou střední školu XY zasáhnout během každodenního života kdykoliv a kdekoliv. Je velmi důležité být na tyto události co nejlépe připraven, ať už se jedná o ochranu vlastní či v případě učitele a jemu svěřeným dětem. Jedná se například o událost vyvolanou přírodními vlivy (povodeň, záplavy, sesuvy půdy), havárii (únik nebezpečných chemických nebo vysoce toxických látek) nebo činnosti člověka (teroristický útok). Mohou mít devastující následky jak na životech, zdraví, majetku, tak i životním prostředím.

Předcházením těchto událostí je vhodně zvolená analýza rizik a její metody. Provedu analýzu rizik pomocí metody SWOT analýzy, ve které porovnáím účinnost a efektivnost analýzy rizik v organizaci. Dále vyhodnotím MU prostřednictvím dotazníkového šetření.

Vznik mimořádné události pak vyžaduje rychlé provedení záchranných prací. Cílem je minimalizace vzniku těchto mimořádných událostí. Měli bychom být připraveni jak po stránce teoretické, tak i praktické. Především proto, abychom v dané situaci nereagovali přehnaně, nevyvolávali zmatek a paniku, dokázali psychicky a fyzicky vhodně odolávat krizovým situacím, neztěžovat naším chováním práci složkám integrovanému záchrannému systému.

Cílem bakalářské práce je na základě charakteristiky teoretických východisek pro řízení rizik charakterizovat práci s riziky ve vybraném zařízení a analyzovat MU a jejich řešení. Na základě výsledku analýzy rizik navrhnout zkvalitnění řešení MU v dané instituci. Tento cíl je řešený ve dvou částech práce. V teoretické části jsou charakterizována základní teoretická východiska, jako jsou pojmy spojené s řešením krizových situací, místo a úloha krizového managementu v organizaci.

V praktické části je charakterizován stav práce s riziky na střední škole, analyzován způsob vyšetřování vzniku MU v dané organizaci a jejich řešení. Pomocí SWOT analýzy a dotazníkového šetření jsou vypracovány návrhy pro zkvalitnění řešení MU.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 ZÁKLADNÍ POJMY A PRÁVNÍ PŘEDPISY

V anglicky mluvících zemích jsou při definování základních úkolů bezpečnostního managementu používány dva základní pojmy „**risk**“ (riziko) a „**hazard**“ (nebezpečí). V českém jazyce oba převzaté pojmy riziko a hazard mnohdy splývají, velmi často se používají jako synonyma. Dokonce i v odborné literatuře jsou oba pojmy překládány jako riziko, což v terminologii způsobuje chaos a ztěžuje domluvu odborníků. Bezpečnostní strategie ČR používá pojem bezpečnostní hrozba pro nebezpečné jevy a procesy, které vyplývají z volního jednání. Bezpečnostní rizika pak chápe jako jevy a procesy, jejichž přímé nebo nepřímé negativní působení na společnost, občany nebo funkce státu není projevem volního jednání.

V následující kapitole charakterizují riziko a další důležité pojmy s ním spojené. Dále se budu věnovat legislativě, která je také důležitou součástí krizového řízení. [1, s. 6]

1.1 Riziko

Pojem riziko je spojen s pravděpodobností nebo možností škody. Jinými slovy je to aktivace určitého nebezpečí, které vyústí v určitý negativní následek. Z hlediska pracovního práva patří mezi rizika všechny možné zdroje úrazů, průmyslové škodliviny, nadměrné teplo nebo chlad, elektrická energie i záření. [1, s. 6]

Jedná se o kombinaci pravděpodobnosti a rozsahu možného poškození zdraví zaměstnance vystaveného v pracovním procesu jednomu nebo více potenciálním zdrojům pracovních úrazů. V podmínkách školy jsou to i žáci, neboť jsou přímými účastníky výukového procesu.

Pracovní rizika se obvykle dělí na mechanická, fyzikální, chemická a biologická. Jsou dána především pracovními podmínkami, pracovním prostředím a vším, s čím zaměstnanec při pracovní činnosti přichází do styku.

- **Mechanická rizika:** jedná se např. o pořezání nebo useknutí, vtažení nebo zachycení, náraz, bodnutí nebo propíchnutí, rozdrcení aj.
- **Fyzikální rizika:** zde jde především o hluk, nadměrné teplo nebo chlad, vysokou fyzickou zátěž a další rizika spojená s ergonomií pracovního prostředí.
- **Elektrická rizika:** způsobená dotykem osob, přiblížením osob, tepelné záření, chemické účinky zkratů, nevhodná izolace apod.

- **Biologická rizika:** představují vznik bakterií (salmonela), plísně a houby. [1, s. 11]

Každá lidská činnost s sebou přináší určitá rizika. Výše rizika vyplývá z hodnoty aktiva, úrovně hrozby a zranitelností aktiva. „Stupeň rizika“ je vztažen k pravděpodobnosti jeho výskytu. Všechny jevy můžeme považovat za rizikovější s vysokou pravděpodobností vzniku ztráty než ty, kde je pravděpodobnost nízká. V případě jednotlivce můžeme měřit riziko podle pravděpodobnosti nepříznivé odchylky od výsledku, v který doufáme. Čím vyšší je pravděpodobnost, že k nepříznivé události dojde, tím větší je pravděpodobnost odchylky od výsledku, v nějž doufáme, a tím je tedy riziko větší. Měřením rizika chápeme, že riziko je v určitých situacích větší než v situacích jiných. [2, s. 89]

Nebezpečnou vlastnost rizikového činitele můžeme definovat jako zdroj rizika. Může se jednat o nebezpečné látky, fyzické nebo fyzikální situace vyvolávající možnost vzniku závažné havárie. O závažných haváriích pojednává zákon č. 59/2006 Sb., o prevenci závažných havárií. [3, s. 8]

Riziko lze klasifikovat z několika pohledů:

- *vnitřní a vnější,*
- *primární a sekundární,*
- *ovlivnitelné a neovlivnitelné,*
- *systematické a nsystematické.*

Dle věcné náplně se jedná o:

- *technická a technologická (nové výrobky),*
- *zásahy vyšší moci (havárie, živelní pohromy, teroristické útoky),*
- *politické,*
- *výrobní,*
- *nebo ekonomické.* [4, s. 137]

Už od dávných dob je cílem všech lidských jedinců i lidské společnosti žít a nacházet se v bezpečném prostoru, který má perspektivu rozvoje. Prostor, ve kterém žijí lidé je otevřený, pořád se vyvíjející systém. V tomto lidském systému probíhají ve spojitosti s vývojem neustále nějaké procesy, děje, jevy i události. Jejich běžné projevy, mohou

člověka nebo jeho zájmy poškodit vždy nebo za jistých okolností, tj. způsobit mu újmu, ztráty či škody. Člověk se díky svému intelektu snaží tyto procesy, děje a události pochopit a usměrnit je tak, aby byl pro lidstvo zajištěn bezpečný prostor s udržitelným rozvojem. K dosažení tohoto cíle používá nástroj „řízení (management)“. [5, s. 2]

1.2 Nebezpečí

Významným pojmem, který je jistou reálnou hrozbou poškození vyšetřovaného objektu či procesu je *nebezpečí*. Jde o podstatnou, ale skrytou vlastnost něčeho (např. pracovní činnosti) co může zapříčinit vznik škody a způsobit tak újmu. Zdroj takového nebezpečí ho dokáže aktivovat v konkrétním prostoru a čase. Jedná se především o známé nebezpečí. Naopak nebezpečí neznámá jsou zdrojem tzv. zbytkových rizik, se kterými se běžně počítá. Přihlíží se k nim rozpočtovými rezervami např. ekonomických akcí. Jejich odhad je spíše věcí zkušeností. Zbytková rizika jsou předmětem předběžné opatrnosti. Nebezpečí, které je vždy a pro každého jedince nepříznivou událostí se nazývá absolutní. Realizace relativního nebezpečí může být naopak pro některé a za určitých okolností příznivé. [1, s. 8]

Promítnutí nebezpečí do prostoru a času popisuje tzv. *scénář nebezpečí*. Jedná se o popis určitých dějů, které podmiňují přítomnost nepříznivé události, dále okolnosti, v nichž takové děje probíhají a na závěr skutečnosti, které je provázejí.

Příkladem scénáře nebezpečí může být:

Tabulka 1 – *Scénář nebezpečí*

Nebezpečí	Scénář nebezpečí	Následky realizace nebezpečí
<i>Umožnění vstupu neznámé osoby do objektu.</i>	<i>Daná osoba může zaútočit na ostatní osoby nacházející se v objektu.</i>	<i>Napadení jsou zraněni a je nutné lékařské ošetření. V takovém případě může dojít až ke smrti napadeného.</i>

[Zdroj: 1, s. 10]

1.3 Škoda

Dalším pojmem je *škoda*, která vyjadřuje ztrátu vzniklou realizací scénáře nebezpečí. Obvykle se škoda vyjadřuje penězi, ale v některých případech se musí popsat počtem zmařených lidských životů, počtem vadných nebo zničených výrobků. Škoda je náhodnou veličinou. Například dojde-li k výpadku dodávky elektřiny, vzniklé škody se budou lišit podle toho, zda výpadek nastal v noci nebo ve dne, dopoledne, odpoledne apod. Můžeme říci, že škoda a tedy i riziko jsou časově a prostorově závislé veličiny. [1, s. 11]

1.4 Legislativa

Oblast krizového řízení a ochrany obyvatelstva se řídí mnoha důležitými právními předpisy. Zmíním pouze ty, které jsou pro moji bakalářskou práci podstatné.

Ústavní zákon č. 110/1998 Sb. o bezpečnosti České republiky pojednává o zajištění svrchovanosti a územní celistvosti ČR, ochrany demokratických základů, životů, zdraví a majetkových hodnot je základní povinností státu. [6]

Jsou-li ve značném rozsahu tyto základní hodnoty státu ohroženy anebo je třeba plnit mezinárodní závazky o společné obraně, může se vyhlásit dle intenzity, územního rozsahu a charakteru situace stav nebezpečí, nouzový stav, stav ohrožení státu nebo válečný stav.

Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému charakterizuje IZS jako takový, stanoví složky a jejich působnost, pokud tak nestanoví zvláštní právní předpis, určí působnost a pravomoc státních orgánů, orgánů územních samosprávních celků, práva a povinnosti PO a FO při přípravě na mimořádné události, během záchranných a likvidačních pracích, při ochraně obyvatelstva před a po dobu vyhlášení krizových stavů. [7]

Jako další je **zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení**, který pojednává o působnosti a pravomocích státních orgánů a orgánů územních samosprávních celků, práva a povinnosti PO a FO při přípravě na krizové situace, které nesouvisejí se zajišťováním obrany České republiky před vnějším napadením a při jejich řešení. [8]

Právní vztahy, které vznikají při výkonu závislé pracovní činnosti mezi zaměstnanci a zaměstnavateli upravuje **zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce**. Jedná se o vztahy pracovněprávní. Upravuje také právní vztahy kolektivní povahy, které souvisejí s výkonem

závislé práce. Dále zpracovává příslušné předpisy Evropské unie nebo některé právní vztahy před vznikem pracovněprávních vztahů. [9]

Školský zákon č. 561/2004 Sb., upravuje předškolní, základní, střední, vyšší odborné a některé jiné vzdělávání ve školách a školských zařízeních. Stanovuje podmínky, za nichž se vzdělávání a výchova uskutečňuje, vymezuje práva a povinnosti FO a PO při vzdělávání a stanoví působnost orgánů vykonávajících státní správu a samosprávu ve školství. [10]

V březnu 2015 vyšel nový **Metodický pokyn** k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků, studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných MŠMT. Je důležité zmínit, že dřívější metodické pokyny byly určeny pro všechny školy. Stávající metodický pokyn je závazný jenom pro školy a školská zařízení zřizované MŠMT. Autoři tohoto metodického pokynu si nekladou za cíl vytvořit „jednotné školy“, ale po mnoha zkušenostech jsou přesvědčení, že v oblasti BOZ je důležité nastavit určitá pravidla, která zamezí nebo sníží úrazovost na školách a také akcích pořádaných školou. Tento metodický pokyn si mohou převzít nejen „ministerské“ školy, a to tím, že si ho včlení do školního řádu. Druhou možností je, že tento pokyn převezme zřizovatel (obec, kraj) a zaváže jím všechny své školy. Zrušení metodických pokynů se netýká BOZP školských pracovníků. V této oblasti je připravován nový zákoník práce, který by měl platit od ledna roku 2016. [11]

2 ANALÝZA RIZIK, JEJÍ MÍSTO A ÚLOHA V ORGANIZACI

Analýza rizika je základním prvkem rizikového inženýrství a je nutnou podmínkou rozhodování o riziku, a tudíž základním procesem v managementu rizika. [1, s. 16]

Předmětem analýzy rizika je projekt. Takovým projektem může být cokoliv, například dovolená v zahraničí. Analýza rizik je tedy velmi rozmanitá disciplína. V průběhu procesu AR můžeme získat informace o tom:

- co se může stát,
- jaká je pravděpodobnost toho, že se to stane,
- jaké následky mohou nastat.

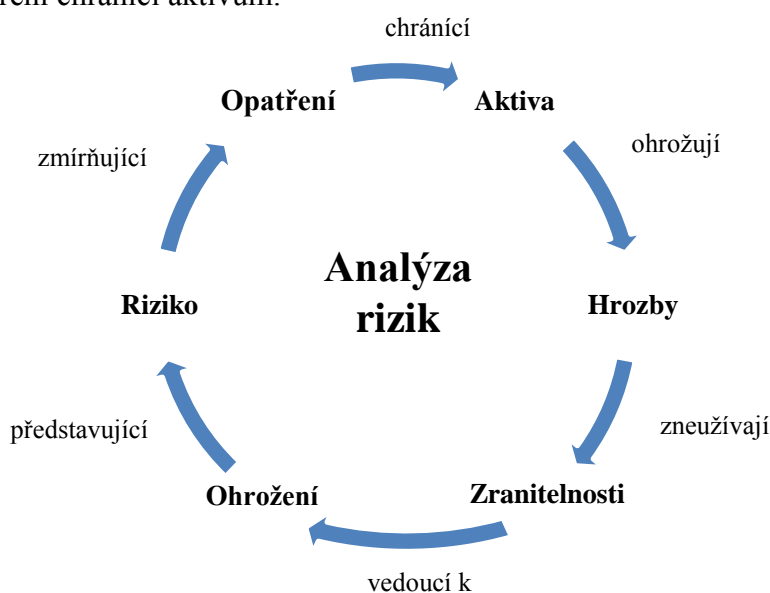
Cílem analýzy rizika je:

- **dát manažerovi podklady pro ovládání rizik a**
- **rozhodovateli poklady pro rozhodování o riziku.**

Manažer možná rizika vyhledává a rozhodovateli určuje o jejich řešení. [1, s. 20]

2.1 Proces analýzy rizika

Obrázek č. 1 popisuje proces analýzy rizik, kdy daná aktiva ohrožují hrozby, které mohou způsobit určité nebezpečí. Hrozby dále zneužívají toho, že aktiva mohou být různě zranitelná. Jejich zranitelnost tudíž vede k ohrožení, které představuje riziko zmírnění daných opatření chránící aktivum.

Obrázek 1 – *Proces analýzy rizik* [Zdroj: vlastní zpracování]

Analýza rizik je nástrojem používaným za účelem určit, zda je dané riziko spojené s prováděním určité činnosti, přijatelné nebo ne. Celý postup analýzy rizik se skládá z několika základních kroků:

- **identifikace zdrojů rizika** (nebezpečí),
- **vytvoření seznamu scénářů** (nehod), tj. způsobů, kterými se mohou zdroje rizika uplatnit,
- **odhadnutí četností** výskytu rizik a určení následků scénářů,
- a na závěr **ohodnocení rizika** porovnáním s předem stanovenými kritérii.

Před začátkem analýzy rizik je nutné seznámení se s analyzovaným systémem, tj. s jeho podrobným popisem. [4, s. 102]

Výpočet rizik vychází z matematického vyjádření více proměnných.

Rizikovost chápeme jako pravděpodobnost určité ztráty (finanční, materiální) nebo také míry ohrožení lidí, popřípadě životní prostředí. Obecný vzorec pro kvalifikaci rizik vypadá takto:

$$R = p \cdot N$$

kde:

R ... představuje riziko

p ... pravděpodobnost nebezpečné události

N ... možné následky (tedy vzniklé škody)

Problém se nachází v tom, že prakticky nikdy nejsou tato data dostupná. [12]

2.2 Management rizik

Historie řízení rizik sahá do počátků 50. let dvacátého století. Již tehdy si začaly velké průmyslové společnosti zřizovat pojistné krytí proti rizikům. Jejich cílem bylo vytvoření podmínek vedoucích ke snížení podnikatelských rizik a preventivních opatření k potenciálnímu nebezpečí. I nadále však zůstává řada rizik, která nejsou kvalitně pokryta proti možným škodám (lidská, politická, legislativní, přírodní, kriminální, aj.). Přirozenou snahou managementu je však dostat i tato rizika pod kontrolu a řídit je.

Krizový management se zabývá možnostmi, jak co nejefektivněji zvládat všechna možná ohrožení. Základní myšlenka krizového managementu spočívá v časovém identifikování mimořádného stavu. Dále v co nejlepší vybavenosti zdroji k jejich zvládnutí a poté přechodem do nového, běžného stavu.

Krizový management je tedy soubor specifických přístupů, metod a nástrojů využívaných řídicími pracovníky k zajištění funkčnosti subjektu za podmínek působení nepříznivých vlivů vyvolaných růstem hrozeb určitého typu. Konkrétně jde o analýzu, hodnocení a řízení rizik.

V rámci správného organizování krizového managementu je nutné vyškolit sebe a svoje manažery ke zkoumání každé neobvyklé situace. [8, s. 25]

Aby byl management rizik účinný, musí vždy zahrnovat:

- analýzu rizik (risk analysis),
- hodnocení rizik (risk evaluation),
- řízení rizik (risk kontrol).

Hodnocením rizika se rozumí utváření úsudku o přijatelnosti rizika na základě prováděné analýzy rizika. Řízení rizika je procesem rozhodování zvládnutí anebo snížení rizika. Posuzování rizika zahrnuje analýzu rizika společně s hodnocením rizika. [8, s. 25]

2.3 Metody analýzy rizik

Pro analýzu a hodnocení rizik je velmi mnoho přístupů, metodik i softwarových nástrojů. Jsou založeny především na fyzikálních modelech, a to jednodušších nebo složitějších, což samozřejmě stanovuje lepší či horší správnost a spolehlivost výsledků. Z metodologického hlediska je každá metoda založená na určitém procesním modelu, který stimuluje možnou situaci nebo skupinu podobných situací, které se mohou v lidském systému vyskytnout. Proto musí každý uživatel z hlediska žádoucího cíle hodnocení rizik nejprve stanovit, co chce zjistit, na jakém stupni a jestli jsou splněny předpoklady metodiky. Dále musí posoudit, zda mají dostupné datové soubory vypovídající hodnotu z hlediska pohromy, jejíž rizika se sledují a jejich vlastnosti splňují požadavky metodiky. Teprve pak lze provést výpočet. [13, s. 44]

SWOT analýza

Výsledky jednotlivých analýz bývají často shrnuty do tzv. SWOT analýzy, kterou je možné uplatnit u jakéhokoliv typu organizace. SWOT analýza zahrnuje:

- **silné stránky organizace**, tedy přednosti ve vztahu k cíli její činnosti;
- **slabé stránky organizace**, tzn. nedostatky ve vztahu ke stanovenému cíli;
- **příležitosti**, očekávané jevy a události v okolním prostředí, které mohou organizaci podpořit v její strategii;
- **hrozby**, očekávané jevy a události v okolním prostředí, které naopak mohou organizaci zabránit v realizaci její strategie nebo ji zkomplikovat.

SWOT analýza tedy shrnuje strategicky nejdůležitější informace nebo představy o okolním prostředí a jeho vývoji i o strategických schopnostech organizace. Je přitom důležité rozlišit vnitřní znaky a vlivy (silné a slabé stránky) a vnější (příležitosti a hrozby), aby bylo zřejmé, jak dalece je může organizace ovlivňovat.

Tato analýza, jakkoliv užitečná a oblíbená, má dvě základní úskalí, které je nutno mít na paměti:

- Výsledkem může být dlouhý seznam zjevných silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb, v němž snadno zanikne, co je vlastně pro danou organizaci důležité a co je méně důležité.
- Naopak výsledkem může být přílišné zevšeobecnění, z něhož se nakonec vytratí podstata věci.

Jednotlivé charakteristiky, spadající do uvedených čtyř skupin, lze dále strukturovat na dílčí kategorie. Aby se alespoň částečně předešlo výše uvedeným úskalím SWOT analýzy, lze tyto charakteristiky hodnotit pomocí jednoduché či složitější hodnotící škály (např. od 1 do 10, s vahami přiřazovanými každé z kategorií či bez vah apod.). Tím lze vytvářet strukturované hodnocení a navzájem srovnávat závažnost jednotlivých vlivů.

[14, s. 104]

Pro náš příklad střední školy pak SWOT analýza může zjednodušeně vypadat takto:

- **silné stránky:** dobrá pověst opatřená o tradici školy, kvalitní odborníci, kvalitní technologie, léta zkušeností ve vzdělání;
- **slabé stránky:** složité a málo flexibilní vnitřní řídicí procesy;
- **příležitosti:** rozvoj oborů, které škola nabízí, zájem průmyslu a spolupráci se středními školami v těchto oborech;
- **hrozby:** konkurence ostatních škol, omezené veřejné finanční zdroje, nejasná politika financování středních škol. [14, s. 105]

Zdroje rizika můžeme identifikovat několika způsoby a to použitím kontrolního seznamu (check list), analýzou toho, co se stane když (what – if analysis) aj.

Check list (kontrolní seznam)

Kontrolní seznam je metoda založená na systematické kontrole plnění předem stanovených podmínek a opatření. Seznamy jsou obvykle generovány na základě seznamu charakteristik sledovaného systému nebo činností souvisejícími se systémem a potencionálními dopady, selháním prvků systému a následným vznikem škod. Struktura může mít podobu jednoduchého seznamu až po složitý tiskopis (formulář).

Pomocí tohoto seznamu se kontroluje například: stav provozu nebo stav plnění požadavků. Velmi často se kontrolní seznamy používají při projektování nebo výrobních technologiích. Analýza check listu se používá jednoduše a může být aplikována v kterémkoli stadiu života procesu. [13, s. 44]

What – If Analysis (analýza toho, co se stane když)

Analýza toho, co se stane když, je postup pro hledání možných dopadů vybraných situací. Je to přístup diskuse a hledání nápadů. Účelem této analýzy je identifikovat možné zdroje rizika, nebezpečné situace nebo nehodové události, které mohou způsobit vznik nepříznivé události. O této metodě bylo publikováno velmi málo teoretických úvah, informací o jejím použití. Ale i přesto je především v průmyslu používána v každém stadiu života procesu. [13, s. 47]

2.4 Krizová komunikace

Krizovou komunikaci lze charakterizovat jako výměnu informací, která nastává mezi odpovědnými autoritami, organizacemi, médii, jednotlivci a skupinami před mimořádnou událostí, během ní a po jejím skončení.

Komunikaci rizika chápeme jako podstatnou součást krizové komunikace. Krizovou komunikaci můžeme vymezit z několika základních perspektiv:

- jako **komunikaci interní**, uvnitř organizace (např. mezi složkami krizového řízení nebo mezi managementem a pracovníky firmy),
- jako **komunikaci externí**, týkající se vnějších vztahů organizace (např. s obyvatelstvem prostřednictvím sdělovacích prostředků),
- dále jako **komunikaci příslušníků zasahujících složek s jednotlivci a skupinami**, zasaženými mimořádnou událostí (např. komunikace zdravotní záchranné služby se zraněnými a také jejich rodinami, nebo komunikace policistů s přihlížejícími osobami a zástupci médií).

V průběhu mimořádné události jsou důležité tři dimenze:

- průběh aktuální krize,
- způsob, jakým autority a organizace s krizí pracují,
- image krize. [15, s. 10]

Největší problémy často nenastávají z dané mimořádné události, ale spíše ze způsobu, jak se s ní různí aktivní účastníci dovedou nebo nedovedou vyrovnávat. Hlavní problémy často nastávají kvůli slabé přípravě, nedostatků v improvizaci a flexibilitě, nedostatečnému pochopení toho, co se vlastně stalo, nebo nepochopení zúčastněných osob a jejich potřeb.

Do mimořádné události bývá obvykle zahrnuto hojné množství účastníků. Mnozí z nich se cítí odpovědní za rozhodování během MU. Autority proto musí být dobře informovány o daných účastnících, o jejich způsobech vnímání a o znalostech různých procesů a situací. Každá krize vždy vzbudí zvědavost, zájem, závazek, prosociální chování, ale i negativní jevy. Její nezvládnutí proto může mít bezprostřední i následné důsledky zdravotní, ekonomické, sociální nebo politické.

Krize

Situace, v níž je významným způsobem narušena rovnováha mezi základními charakteristikami systému. Např. je narušeno poslání, filozofie, hodnoty, cíle a styl fungování systému. U každého krizového jevu můžeme vysledovat časově ohraničené fáze, které tvoří dohromady tzv. životní cyklus krize. [15, s. 15]

Krizovou situací chápeme typ mimořádné události, v jejímž důsledku se vyhláší *stav nebezpečí, nouzový stav, stav ohrožení státu nebo válečný stav*. Jsou při ní ohroženy důležité hodnoty, zájmy nebo statky státu a jeho občanů. Hrozící nebezpečí nelze odvrátit a také způsobené škody nelze odstranit běžnou činností orgánů veřejné moci, ozbrojených sil, bezpečnostních a záchranných sborů, havarijních služeb nebo fyzických a právnických osob. [15, s. 16]

Krizové řízení je skupina odpovědných osob a proces, zahrnující preventivní aktivity, přípravu a řešení MU a jejich následků. Krizová připravenost souvisí s krizovým plánováním, které představuje tvorbu tzv. *typových plánů* a jejich rozpracování (konkretizaci) do operačních plánů pro jednotlivé stupně řízení a konkrétní řešitele.

Krizové řízení je také úzce provázáno s analýzou rizik. Mezi orgány krizového řízení patří v ČR:

- *vláda,*
- *ministerstva a správní úřady,*
- *Česká národní banka,*
- *orgány kraje a obce.*

Pracovními orgány KŘ v ČR jsou:

- *Bezpečnostní rada státu a její pracovní výbory,*
- *Ústřední krizový štáb a krizové štáby územních orgánů krizového řízení.*

[15, s. 17]

2.4.1 Potřeby a reakce lidí zasažených mimořádnou situací

Mimořádná událost – jedná se o škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy nebo havárie, které ohrožují životy, zdraví, majetek, životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací. [16, s. 15]

MU vyvolává u zasažených osob a skupin mnoho specifických potřeb. Řada z nich je praktických, mnohé jsou duševní a některé duchovní. Při jejich uspokojování je třeba vycházet z **hierarchického uspořádání potřeb** (Maslowova pyramida, viz obr. 2).

Nejprve musí být naplněny ty základní potřeby (ošetření, bezpečí), aby přišly na řadu potřeby vyšší. Řada z těchto potřeb má sociální povahu (potřeba sociální aktivity, strukturalizace prostředí, vztahů, intimity, začlenění, akceptace a úcty). Růstové potřeby přicházejí na řadu na konec (např. seberealizace, tvorba) a jejich realizace může pomoci jedinci začlenit prožité neštěstí do smyslu a běhu svého života.

Také psychosociální krizová asistence lidem zasaženým mimořádnou událostí má za úkol zajišťovat **nejprve základní potřeby** (jídlo, pití, hygiena, léky, oblečení, ubytování), dále je velmi důležité zajistit **klidné a bezpečné prostředí** (dodávání informací, zajištění soukromí, evakuační centra), **podporovat vzájemnou oporu** (spojení a setkání s rodinami, podpora vztahů, doprovázení). Nesmíme zapomenout na **zajišťování spravedlivého zacházení a pravdivé informace**, a tím redukovat pocity ponížení, studu a viny (tzn. ochrana zasažených osob před novináři a přihlížejícími, etické nakládání s ostatky, podpora při identifikaci a truchlení).

Reakce člověka na traumatickou událost jsou rozmanité. Převážně bývají pro zjednodušení členěny na reakce tělesné, emocionální, behaviorální a kognitivní.

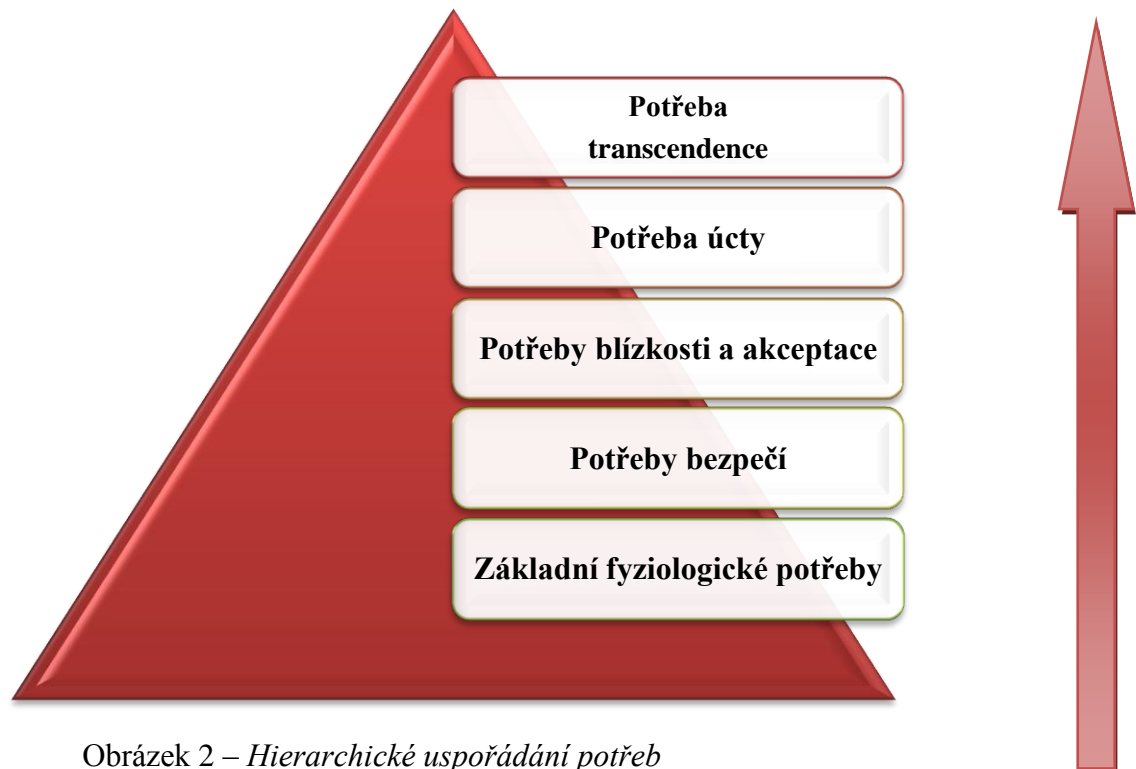
Mezi **tělesné symptomy** bývají členěny: *bolest hlavy, bolesti svalů, kardiovaskulární potíže, zažívací potíže, zvracení, poruchy spánku apod.*

Z **emočních příznaků** jde zejména o: *otupění, beznaděj, šok, strach, paniku, depresivní stavy, pocity viny.*

Behaviorální příznaky zahrnují příznaky jako: *vyhýbavé chování, izolování se od ostatních, sníženost výkonu.*

Kognitivní symptomy: *vtíravé vzpomínky, psychogenní amnézie, poruchy soustředění atd.*

Odborníci na psychologii mimořádných událostí se shodují na tom, že posttraumatické reagování je normální reakcí člověka na extrémní zátěž. Většina lidí se s prožitým neštěstím dokáže vypořádat sama, bez nutnosti odborné léčby. [15, s. 70]

Obrázek 2 – Hierarchické uspořádání potřeb

[Zdroj: 15, s. 71]

3 VYMEZENÍ MIMOŘÁDNÝCH UDÁLOSTÍ V ORGANIZACI

Život, naše činnosti a ani prostředí se nevyvíjí vždy příznivě podle toho, jak bychom si přáli, ale mnohdy způsobem nežádoucím. Často vznikají nežádoucí jevy, situace nebo události, které podle následků můžeme členit na:

- **mimořádné události**, které mají pouze negativní následek,
- **nežádoucí výsledky aktivit**, které realizujeme a mohou mít výsledky kladné i záporné.

Mimořádnou událostí je například požár, automobilová nehoda, epidemie atd.

Nežádoucím výsledkem aktivity je například politický neúspěch nebo konkurz podniku.

Nežádoucí výsledky aktivit jsou vždy, ve svém počátku způsobeny lidmi tzn., že jsou antropogenní. Příčiny mimořádných událostí jsou podle příčiny členěny na:

- přírodní,
- antropogenní,
- smíšené (v současné době se vyskytují stále častěji).

MU vymezuje **zákon č. 239/2000 Sb., o IZS**, jako škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy a havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek a životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací prostřednictvím složek IZS. [17, s. 9]

3.1 Problematika ochrany člověka během mimořádných událostí

Školská zařízení se obecně řídí pokynem Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, který byl schválen v roce 2003, týkající se ochrany člověka za mimořádných událostí ve vzdělávacích programech. Tento pokyn nabízí pedagogům soubor základních pojmů z oblasti ochrany člověka za běžných rizik a MU.

Hlavním cílem je rozvíjet u studentů význam prevence rizik, jak dbát opatrnosti, preventivního chování a samozřejmě i důležitost, jak samostatně obstát v takto obtížné situaci.

Prevence rizik začíná u samotných žáků a studentů tím, že by měli znát důležitá telefonní čísla jak tísňového volání, tak i blízkých osob. Dále by měli vědět, kdy a jak v případě potřeby přivolat pomoc nebo koho o pomoc požádat.

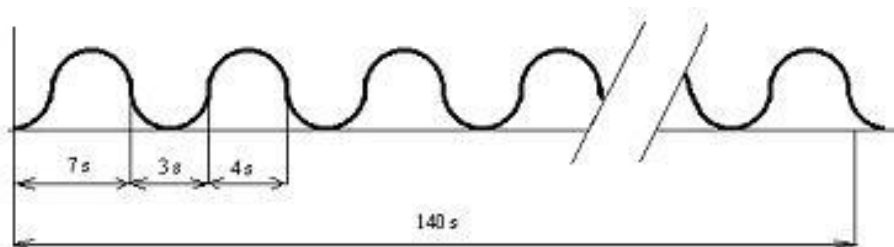
Posilování odpovědnosti žáků za vlastní zdraví a bezpečnost je dalším krokem v rozvíjení znalosti nebezpečí, schopnosti odhadnout rizika a vyhnout se jim.

Zajištění první pomoci při krizových situacích a základní pravidla pro poskytování první pomoci ať už při drobných poraněních nebo závažnějších úrazech není pro každého snadným úkolem. Proto alespoň voláním na tísňovou linku a znalosti jednotného evropského čísla tísňového volání 112 je důležitou součástí.

Každý z žáků by měl přesně vědět co je mimořádná událost a spolehlivě ji rozeznat od běžné situace. [17, s. 9]

Při vyhlášení stavu MU je součástí rozpoznání varovného signálu „Všeobecná výstraha“. Varování obyvatelstva před mimořádnou událostí je jedním ze základních nástrojů pro řízení MU a tím je připravit na její příchod. Cílem varování obyvatel před mimořádnými událostmi je včas chránit jejich životy, zdraví a majetek.

Varovný signál „Všeobecná výstraha“ je v České republice zaveden již od 1. listopadu 2001 pro varování obyvatelstva při hrozbě nebo vzniku mimořádné události. Jedná se o kolísavý tón sirény po dobu 140 vteřin a může být vyhlašován až třikrát za sebou. Po tomto akustickém tónu následuje další informace pro vyrozumění obyvatelstva, o jakou mimořádnou událost se jedná a jak při ní dále postupovat. [18]

Obrázek 3 – Varovný signál „Všeobecná výstraha“

[Zdroj: <http://www.firebrno.cz/uploads/gallery/original/vseobecna.JPG>]

V případě vyhlášení tohoto signálu je velmi důležité dodržovat tyto zásady: především respektovat a uposlechnout pokyny složek IZS nebo orgánů státní správy a samosprávy,

nerozšiřovat poplašné a neověřené informace, nepodceňovat vzniklou situaci, zbytečně netelefonovat, připravit se na opuštění objektu či domu, poslouchat rádio nebo televizi.

Mezi další důležitá telefonní čísla patří:

Tabulka 2 – Důležitá telefonní čísla

Zdravotnická záchranná služba	155
Městská policie	156
Policie ČR	158
Hasiči	150

[Zdroj: vlastní zpracování]

Evakuace je následujícím krokem při vyhlášení varovného signálu. *Evakuací se zabezpečuje přemístění osob, zvířat, předmětů kulturní hodnoty, technického zařízení, případně zdrojů a materiálů potřebných k zachování nutné výroby a nebezpečných látek z míst ohrožených mimořádnou událostí. Evakuace se provádí z míst ohrožených mimořádnou událostí do míst, která zajišťují pro evakuované obyvatelstvo náhradní ubytování a stravování, pro zvířata ustájení a pro věci uskladnění.* [19]

Evakuaci zajišťují:

- pracovní skupina krizového štábu,
- evakuační středisko,
- přijímací středisko.

Integrovaný záchranný systém (dále jen „IZS“) je určen především pro koordinaci záchranných a likvidačních prací při mimořádných událostech, včetně živelních pohrom i havárií. Je tak naplňováno ústavní právo občana na pomoc při ohrožení života nebo zdraví.

IZS představuje systém spolupráce a koordinace složek, orgánů státní správy a samosprávy, FO a PO při společném vykonávání záchranných a likvidačních prací, tak aby „nikdo nebyl přehlédnut, kdo pomoci může, a zároveň si při práci nikdo nepřekážel“. [16, s. 31]

Základní složky IZS a ostatní složky IZS:

Základními složkami IZS podle § 4 odst. 1 zákona č. 239/2000 Sb., o IZS jsou:

- Hasičský záchranný sbor ČR a jednotky požární ochrany zařazené v plošném pokrytí území kraje,
- zdravotnická záchranná služba,
- Policie ČR.

Tyto složky musí být schopny rychle a nepřetržitě zasahovat, mají celoplošnou působnost na území celého státu a také obsluhují telefonní linku tísňového volání. [16, s. 35]

Obecně lze popsat mimořádné události v organizaci takto:

- požár u organizace se škodou vyšší než 50.000 Kč,
- evakuace u organizace v souvislosti s mimořádnou událostí,
- podezření za spáchání trestného činu u organizace,
- úmrtí nebo těžké zranění zaměstnance organizace v pracovním procesu. [21]

Konkrétně specifickými MU v organizaci mohou být:

- zjištění přechovávání v množství větším než malé, výroba, šíření, nabízení, zprostředkování, prodávání nebo jiný způsob opatřování omamných a psychotropních látek nebo alkoholu ve škole a školském zařízení,
- zjištění závažných forem šikanování,
- úmrtí nebo těžké zranění žáka ve škole,
- trestná činnost páchaná na dětech a mládeži. [21]

Dále mezi neobvyklé MU ve školách můžeme řadit:

- **Požár**

Při požáru ohlásíme situaci na linku 150, varujeme ohrožené osoby. Velmi důležité je vypnout elektrické spotřebiče (proud) a opustit prostor, ve kterém jsme v nebezpečí.

- **Únik škodlivé látky**

Ohrožený prostor opouštět kolmo na směr větru, pokud to není možné, v budově se zdržovat ve vyšších patrech. Všemi dostupnými prostředky utěsnit okna a dveře. Pokud škodlivá látka pronikne do úkrytu, ve kterém se osoby nachází, tak by měli zvolna dýchat, nejlépe přes roušku namočenou ve vodě. Takovou univerzální rouškou může být kapesník, ručník apod. K ochraně očí použít těsnící ochranné brýle. V případě zasažení či svědění částí těla je nutně omýt větší množstvím vody.

- **Nebezpečí zasažení biologickými zbraněmi**

Takovými zbraněmi mohou být např. bakterie, viry, toxiny, které jsou vpouštěny do ovzduší. V prostoru to mohou být vši, blechy, mouchy, klíšťata. Může se také jednat o infikování vody nebo potravin. Taková voda by se měla používat pouze převařená pokud možno chemicky desinfikovaná. Potraviny jíst pouze takové, které jsou chráněny pevnými obaly. Podezřelých předmětů se zbytečně nedotýkat a ani si je neprohližet. Při zasažení provést kompletní hygienickou očistu, tj. důkladně omýt mýdlem a teplou vodou. Svršky vyčistit vypráním v dezinfekčních roztocích nad 60°C.

- **Vnik ozbrojené osoby**

Především je nutné informovat linku 158 a ohrožené osoby. Zachovat klid, v nejlepším případě se ukryt, zásadně nekrytě neutíkat. Nezdržovat se v blízkosti oken. Ohrožené prostory opouštět pouze dle pokynů policie.

Všeobecné zásady chování při mimořádné situaci:

Nejdůležitější je zachovat klid, jednat s rozmyslem a zbytečně nevyvolávat paniku. Informovat o vzniklé situaci záchranné složky, a respektovat pokyny zasahujících složek či instrukce předávané pomocí sdělovacích prostředků. V takových situacích musíme chránit především sami sebe. Pokud je to však nutné a situace to dovolí, poskytuje se první pomoc i dalším osobám, zejména dětem, starým lidem a nemocným. Neprodleně opustit ohrožený prostor a pomoci osobám, které tak nemohou učinit samostatně. Varujeme další ohrožené osoby, nerozšiřujeme poplašné zprávy. Abychom byli neustále informováni o MU je vhodné sledovat televizi nebo vysílání rozhlasových stanic. [20]

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 CHARAKTERISTIKA ORGANIZACE

Střední odborná škola je státní střední školou pro regiony Uherského Hradiště, Zlína, Hodonína a dalších. Škola, domov mládeže, tělocvična, sportovní areál, mechanizační hala, arboretum¹, skleník a pokusná políčka tvoří moderní komplex o celkové rozloze 7 ha. Domov mládeže poskytuje ubytování studentům většiny středních škol v Uherském Hradišti. Každý den je zajišťována školní jídelnou celodenní strava ať už pro studenty, ubytované žáky nebo žáky dojíždějící, tak i pro další zaměstnance školy. V současnosti je na škole otevřeno 30 tříd ať už pro obory s maturitou nebo odborného vyučení. [21]

Obrázek 4 – Objekt školy

[Zdroj: vlastní zpracování]

Výhodou střední školy XY je menší počet tříd a žáků i menší prostory, ve kterých se pohybují. Tím je kontrola žáků ze strany pedagogických pracovníků jednodušší.

¹ Lat. Arbor = strom. Je to sbírka živých dřevin resp. zvláštní botanická zahrada specializující se na výzkum a pěstění dřevin.

Pedagogický sbor tvoří:

- ředitel školy,
- statutární zástupce,
- zástupci ředitele,
- učitelé všeobecných a odborných předmětů,
- učitelé odborné výchovy,
- vychovatelé.

Minimální preventivní program střední školy XY zahrnuje všechny konkrétní aktivity školy, které jsou chápány jako zásadní v primární prevenci, ale i činnosti zájmové, jejichž cílem je nabídnout žákům různé příležitosti trávení volného času. [21]

Aktivity ve všech oblastech prevence zahrnují především tyto oblasti:

- drogy, alkohol, kouření,
- kriminalitu, delikvenci,
- virtuální drogy, gambling,
- záškoláctví,
- šikanu, vandalismus, násilné chování,
- xenofobii, rasismus, antisemitismus,
- poruchy příjmu potravy. [21]

Obrázek 5 – Objekt školy

[Zdroj: vlastní zpracování]

4.1 Stav bezpečnosti a ochrany zdraví při práci

Škola XY má zavedenou platnou směrnici provozně-ekonomického úseku k Bezpečnosti o ochraně zdraví při práci (dále jen „BOZP“). Povinností organizace na úseku BOZP jsou stanoveny zejména v **Zákoníku práce č. 262/2006 Sb.**, v platném znění, přičemž této oblasti je věnován velký význam. Dnes již nejsou požadavky na zajištění BOZP stanoveny direktivně, ale odvíjejí se od vyhledávaných a vyhodnocených rizik při práci.

V BOZP jsou prováděny dvě základní posuzování rizik – jedno pro oblast bezpečnosti práce (**BOZP**) a druhé pro oblast ochrany zdraví při práci (**BOZP**), zjednodušeně řečeno pro oblast hygieny práce. **BOZP** – vyhledávání a vyhodnocování rizik při práci, vyplývá ze zákoníku práce § 102. **BOZP** – kategorizace prací, ze **zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví § 37.**

BOZP představuje v dané organizaci nejen opatření pro prevenci pracovních úrazů, ale i prevenci pracovních rizik, v zájmu zabránění ohrožení zdraví a životů osob, životního prostředí a majetku. Konkrétní činnosti a opatření organizace na úseku BOZP jsou obsaženy v dále uvedených bodech, kterými jsou povinni se řídit všichni zaměstnanci organizace a další osoby v organizaci se nacházející (tj. externí spolupracovníci, praktikanti, dílčí organizace, které se nacházejí v nájmu v prostorách organizace aj.). [21]

1. Povinnost organizace, vedoucích zaměstnanců a zaměstnanců na úseku BOZP

V oblasti BOZP plní organizace tyto základní úkoly:

- plnění odborných úkolů na úseku BOZP zajišťuje v organizaci vedoucí technicko-provozního úseku (popř. jsou úkoly prováděny externí firmou);
- provádí pravidelné kontroly všech úseků, objektů z hlediska BOZP, organizace prověrek s cílem odstranit nebo alespoň dalšími opatřeními minimalizovat rizika ohrožení zdraví a životů;
- formou školení, stanovením bezpečných pracovních postupů, používáním bezpečnostních značek aj. předcházet pracovním úrazům, při jejich vzniku je řádně eviduje a připravuje podklady pro pojišťovnu; [21]
- na své náklady vybavuje zaměstnance OOPP, zajišťuje jejich údržbu, poskytuje první pomoc;

- udržuje aktuální veškerou dokumentaci v oblasti BOZP, včetně návodů k obsluze strojů a zařízení;
- zajišťuje prostorové a konstrukční uspořádání pracovišť a jejich vybavení tak, aby odpovídala požadavkům z hlediska předpisů, dbá na řádné osvětlení pracovišť, zajišťuje potřebné prostory pro osobní hygienu a převlékání, údržbu a úklid veškerých prostor;
- zajišťuje nutnou volnost únikových cest a přístupových cest k nim vedoucích, stará se o to, aby každé pracoviště bylo vybaveno prostředky pro poskytnutí první pomoci a spojovací technikou pro přivolání lékaře;
- stanovuje pracovní postupy tak, aby bylo možné dodržovat zásady bezpečného chování na pracovišti, tj. především ochrana proti padajícím předmětům, proti pádu zaměstnance, čerpání bezpečnostních přestávek a další;
- umožňuje odborové organizaci realizovat její právo na kontrolu nad stavem BOZP;
- konzultuje se zaměstnanci problémy v BOZP;
- obsazuje jednotlivá pracovní místa pouze zaměstnanci, kteří k tomu mají odpovídající schopnosti (tzn. vzdělání, školení, zdravotní průkaz, očkování, kurzy nebo zkoušky), a zdravotní způsobilost;
- a na závěr dohlíží na dodržování zákazu kouření, alkoholu a návykových látek v organizaci, za jejich porušení uděluje sankce. [21]

Vedoucí zaměstnanci plní v oblasti BOZP tyto hlavní úkoly:

- v rozsahu svých funkcí odpovídají za plnění úkolů organizace, tzn. za jimi vedené zaměstnance ve svých odděleních, odborech a úsecích realizují výše uvedené úkoly organizace;
- zejména provádějí prevenci, kontrolu, komunikují se zaměstnanci, s kontrolními orgány a reagují na nově vzniklé situace. [21]

Řadoví zaměstnanci a ostatní osoby v organizaci jsou v oblasti BOZP povinni:

- dodržovat organizací přijatá opatření a obecně platné předpisy;
- pečovat na pracovišti o svou vlastní bezpečnost a zdraví a taktéž i u ostatních osob;
- důkladně znát předpisy a požadavky BOZP kladené organizací;
- účastnit se školení a nechat se přezkoušet z nabytých znalostí;

- při práci dodržovat pracovní postupy a OOPP;
- podstoupit potřebné lékařské prohlídky;
- nepožívat alkohol a návykové látky při práci a nevstupovat pod jejich vlivem na pracoviště;
- neprodleně nahlásit vznik pracovního úrazu, spolupracovat při vyšetřování jeho příčin;
- na pokyn vedoucího podstoupit test na alkohol a návykové látky.

Nedodržování výše uvedených povinností je posuzováno jako porušení pracovní kázně. [21]

2. Pracovní činnost organizace a z ní plynoucí rizika ohrožující zdraví a bezpečnost

Hlavní činností organizace je výuka žáků. Hodnocení (přehodnocování) rizik je v organizaci prováděno v tříletém intervalu. O případných rizicích jsou zaměstnanci informováni svým vedoucím. [21]

3. Bezpečnost strojů, zařízení, pracovišť, manipulace s materiály, kontroly BOZP

V souladu s nařízením vlády č. 101/05 Sb. a dále § 4 zákona č. 309/06 Sb. organizace zajišťuje údržbu strojů, zařízení a pracoviště technickými a organizačními opatřeními ve stavu neohrožujícím bezpečnost a zdraví zaměstnanců, tj. zejména chrání zaměstnance před nepříznivými povětrnostními vlivy, škodlivými vlivy výrobních postupů a zařízení. Důležitou součástí je také dodržování ergonomie na pracovištích z hlediska bezpečnosti, stanovovat a dodržovat termíny revizí oprav. Stroje musí být vhodné pro práci, pro kterou budou používány, musí být vybaveny ochrannými zařízeními a podléhat údržbě.

V organizaci jsou jednotlivé stroje a zařízení rozděleny do následujících skupin: elektrická zařízení, plynová zařízení, vysoko a nízkotlaká zařízení (kotelny, rozvody energií, výtahy). Za tyto specializované oblasti zodpovídá z hlediska včasného provádění oprav, kontrol, revizí vedoucí provozně ekonomického úseku, ve spolupráci s vedoucími pracovníky jednotlivých úseků a referentem BOZP. Požární ochrana je řešena v samostatné směrnici.

Přijatá opatření na úseku BOZP jsou předmětem kontrol. Jsou prováděny kontroly typu:

- **periodické měsíční kontroly** – cílem je kontrola dodržování zákazu kouření, pořádku na pracovišti, používání OOPP, dodržování zákazu vstupu do vymezených prostor, označení bezpečnostními značkami, vedení knihy úrazů a dodržování předpisů.

Kontroly provádí příslušný vedoucí pracovník konkrétního pracoviště.

- **namátkové kontroly** – provádí se kontrola plnění již dříve uložených opatření včetně dodržování termínů. Dále zjištění momentální situace v dodržování předpisů BOZP. Součástí je rovněž kontrola dodržování zákazu alkoholu na pracovišti apod.

Za provedení kontroly je zodpovědný referent BOZP s vedoucím úseku konkrétního pracoviště.

- **roční veřejná prověrka BOZP** – patří sem zejména kontrola plnění dříve přijatých opatření a posouzení stávajících rizikových pracovišť ve vztahu k možným budoucím investicím k snížení rizikovosti. Provádí se také posouzení dodržování obecně platných i interních předpisů BOZP.

Kontrola je prováděna externí odbornou firmou s ředitelem školy, referentem BOZP a vedoucím konkrétního pracoviště.

Závěry z výše uvedených kontrol jsou předmětem analýzy a slouží k přijímání dalších opatření k zvýšení úrovně BOZP v organizaci. [21]

4. Pracovnílékařské prohlídky

Zaměstnanci v organizaci podstupují především tyto prohlídky:

- **vstupní lékařské prohlídky** – podstupuje ji každý nově přijímaný zaměstnanec ještě před uzavřením pracovního poměru. Odmítnutí prohlídky zaměstnancem je důvodem k neuzavření pracovní smlouvy.

- **periodické prohlídky** – jsou prováděny v pravidelném časovém cyklu. Tyto prohlídky ověřují, zda jsou zaměstnanci i nadále schopni výkonu své práce v souvislosti s možnou změnou ve vývoji jejich zdravotního stavu.
- **řadové prohlídky** – tyto prohlídky podstupují všichni zaměstnanci jednou za pět let a u zaměstnanců starších 50 let jednou za tři roky.
- **mimořádné prohlídky** – tento druh prohlídek se týká zaměstnanců, u kterých se předpokládá, že došlo ke změně jejich zdravotní způsobilosti pro výkon jejich stávající práce. [21]

5. Školení o BOZP

Dle svého zaměření a časové realizace je důležité provádět v organizaci tato školení:

- **školení řadových zaměstnanců** – školení se účastní povinně všichni řadoví zaměstnanci s výjimkou vedoucích. Účelem je zopakovat si vědomosti v oblasti BOZP.
Školení je prováděno 1x za dva roky externí odbornou firmou.
- **školení vedoucích zaměstnanců** – tohoto školení se účastní povinně vedoucí zaměstnanci na všech stupních řízení především proto, aby mohli sami dále školit své podřízené v této oblasti. Školení je prováděno externí firmou 1x za tři roky.
- **specializovaná školení** – školení se týkají vybraného – profesně vymezeného okruhu zaměstnanců (topiči, elektrikáři, svářeči apod.).
- **školení při nástupu do zaměstnání** - podstupují povinně všichni nově přijímaní zaměstnanci a další osoby nacházející se dlouhodobě v areálu organizace (brigádníci, praktikanti, dočasné práce na smlouvu aj.).
- **mimořádná školení** – jsou prováděna v případě, pokud nastanou v organizaci následující situace: zavádění nových výrob, proškolení v nově přijaté legislativě v oblasti BOZP, poúrazová instruktáž po vážném pracovním úrazu. Školení provádí příslušná odborná firma popř. referent BOZP. [21]

6. Postup při vzniku úrazu a následná opatření

Při šetření, evidenci, hlášení, zasílání záznamů o úrazu za své zaměstnance organizace postupuje dle nařízení vlády č. 494/01 Sb.

Školní úrazy – při úrazech dětí, žáků a studentů, ke kterým došlo při vzdělávání a činnostech s nimi souvisejícími, se podstupuje dle vyhlášky č. 64/05 Sb., o evidenci úrazů dětí, žáků a studentů. Všechny úrazy škola eviduje nejpozději do 24 hodin od oznámení úrazu v knize úrazů. O vzniku úrazu podává škola bezodkladně hlášení zákonnému zástupci žáka. Dále dle charakteru a závažnosti úrazu asistent ředitele nahlašuje úraz instituci určené v §3 a 4 vyhlášky. Škola hradí škodu ze svého pojištění jako odpovědný subjekt. V případě, že se prokáže, že k úrazu žáka došlo pod vlivem návykových látek, lze předpokládat, snížení nebo zbavení se odpovědnosti školy za daný úraz. [21]

7. Zakázané práce

Organizace dodržuje obecný zákaz práce dětí do 15 let, rovněž dodržuje zákaz výkonu určitých prací ženami. [21]

8. Poskytování OOPP, požární ochrana – povinnost organizace vybavit své zaměstnance OOPP (v rámci zabránění úrazů) je řešena samostatně ve směrnici. Obdobně jsou v samostatné směrnici řešeny problémy týkající se požární ochrany v organizaci. [21]

5 POSTUP PŘI ŘEŠENÍ MIMOŘÁDNÝCH UDÁLOSTÍ V ORGANIZACI

V oblasti prevence rizikového chování je velmi důležité věnovat zvýšenou pozornost všem změnám, které mohou nastat v chování nebo prospěchu jak u jednotlivce, tak i v kolektivu mezi žáky. Jedná se například o šikanu, užívání návykových látek, mentální anorexii, bulimii, krádeže, vandalismus či sebevražedné pokusy.

Pokud si kdokoliv všimne změny v chování nebo jen podezření, je vždy nutné, jestliže se to týká jednotlivce, co nejdříve si s ním promluvit. Mělo by se tak učinit v chráněném, bezpečném prostředí a také se pokusit o zjištění příčiny vzniklé změny.

O takto zjištěných poznacích je nutno informovat třídního učitele (dále jen TU) či ředitele školy. Pokud se ale změna týká kolektivu, šetření je přenecháno na metodikovi prevence, který je k řešení takových situací proškolen. Dále je TU povinen o zjištěném stavu informovat zákonné zástupce (dále jen ZZ) žáků a to buď individuálně anebo pomocí rodičovské schůzky. Zákonnému zástupci lze touto cestou poskytnout pomoc při řešení mimořádné události a popřípadě doporučit možné poradenské zařízení.

Prostřednictvím školního řádu je zaručena ZZ možnost získání informací o chování a prospěchu jejich dětí. Dále lze touto cestou žádat objasnění hodnocení prospěchu, chování i postupů řešení daného problému. ZZ se mohou obrátit na ředitele školy s prosbou prošetření situace.

Pokud nastane podezření na zanedbání povinné péče o dítě, tělesné tresty či domácí násilí, upozorní TU zákonné zástupce a také informují o této skutečnosti vedení školy a školního metodika prevence. Stejný postup následuje i při obdržení této informace od jiných pedagogů, žáků nebo zaměstnanců školy. Jestliže nenastane žádná pozitivní změna, oznámí situaci ředitel školy na odbor péče o dítě a na policii.

O tom, na koho se obrátit v případě řešení vzniklých mimořádných situací jsou informováni všichni zaměstnanci školy, žáci i rodiče.

Střední škola vytváří minimální preventivní program (dále jen MPP) jako základní nástroj v oblasti prevence rizikového chování. Do tohoto MPP jsou zahrnuty aktivity přímo zaměřené na oblast rizikového chování, zároveň jsou k nim přiřazeny volnočasové aktivity a studentská odborná činnost. MPP je vytvářen na základě strategie prevence rizikového

chování a je zpracován dle platných dokumentů a metodických pokynů MŠMT. Jeho cílem je eliminovat rizika a negativní vlivy narušující zdravý vývoj osobnosti studenta.

V rámci prevence rizikového chování je za největší problém považováno:

- vysoká absence některých žáků,
- nekázeň, hrubé chování a vulgarismus.

Mezi pozitivní stránku školy řadíme:

- dobré sociální klima školy – vztahy v kolektivu pedagogů, mezi pedagogy a žáky,
- spolupráce se SVP Help v Uherském Hradišti,
- spolupráce s firmami.

Informace od pedagogů

Převážná většina učitelů vnímá třídní i školní klima jako pozitivní, za největší problém považují již výše zmíněné potíže. Mezi další ještě řadí:

- nezájem o studium nebo slabé studijní výsledky,
- spolupráci s některými rodiči,
- pozdní rozpoznání rizikového chování žáků.

Informace od rodičů

Rodiče žáků hodnotí kladně především možnost přístupu do Bakaláře, prostřednictvím kterého mohou průběžně sledovat prospěch i kázeňské prohřešky svých dětí. Dále jsou rodiče informováni prostřednictvím pořádaných třídních schůzek, korespondence (v případě problémových žáků), telefonu, webových stránek školy, informačních nástěnek na chodbách školy. Jsou jim umožněny individuální konzultace s třídními učiteli, výchovným poradcem a školním metodikem prevence.

Informace od žáků

Žáci v prostorách školy pocítují jako negativní absenci dívek, protože se zde nachází spíše více chlapců. [21]

TÉMATA PREVENCE RIZIKOVÉHO CHOVÁNÍ

1. Prevence drogových závislostí, alkoholismu a kouření.
2. Prevence šikany, kyberšikany, vandalismu a dalších forem násilného chování.
3. Prevence rizikového sexuálního zneužívání, týraní dětí a mladistvých.
4. Prevence kriminality a delikvence.
5. Prevence úrazů, rizikových sportů, rizikového chování v dopravě.
6. Prevence projevů xenofobie, extremismu, rasismu, antisemitismu, intolerance.
7. Prevence výchovných problémů – záškoláctví, krádeží, podvodů.
8. Prevence virtuálních drog, patologického hráčství a závislostí na počítačových hrách.
9. Prevence právní odpovědnosti.
10. Prevence mentální anorexie a bulimie.
11. Prosazování zdravého školního stylu. [21]

Mezi konkrétní aktivity podporující primární prevenci můžeme řadit:

- akce zaměřené na zvyšování právního podvědomí (využití nabídek různých druhů spolupráce s Policií ČR a městskou policií),
- zaměření pozornosti na projekty prevence drogových závislostí, konzumace alkoholu, vandalismu, násilí, rasismu apod.,
- zvýšená pozornost v prevenci kouření,
- dovednost volby správné životosprávy – předcházení poruch příjmu potravy,
- přednášky, besedy a pořady věnované sexuální výchově a prevenci AIDS,
- zvyšování příznivého klimatu ve třídních kolektivech formou organizování výletů, exkurzí, lyžařského výcvikového kurzu, tematické dny, sportovní akce, výlety atd.,
- účast v různých soutěžích (literární či sportovní),
- školní parlament – vytvoření prostoru pro zapojení žáků do organizace školy. [21]

5.1 Krizový plán školy

Cílem každého krizového plánu je určit závazný postup pro všechny pracovníky školy v případech podezření či výskytu šikany, omamných a psychotropních látek, návykových látek, záškoláctví a krádeží či vandalismu mezi žáky. Krizový plán je součástí Minimálního preventivního programu a Školního řádu instituce. Dále je jeho základem Metodický pokyn MŠMT k primární prevenci sociálně-patologických jevů u dětí a studentů ve školách a školských zařízeních. [21]

Minimální preventivní program – je konkrétní dokument školy zaměřený především na výchovu a vzdělávání žáků ke zdravému životnímu stylu, na jejich osobnostní a emočně sociální rozvoj a komunikační dovednosti. MPP je založen na podpoře vlastní aktivity žáků, pestrosti forem preventivní práce s žáky, zapojení celého pedagogického sboru školy a spolupráci se zákonnými zástupci nezletilých žáků školy. MPP je zpracován na jeden školní rok školním metodikem prevence, podléhá kontrole České školní inspekce, je vyhodnocován průběžně a na závěr školního roku je hodnocena kvalita a efektivita zvolených strategií primární prevence. Dané hodnocení je součástí výroční zprávy o činnosti školy. [10]

Standardní činnosti školního metodika prevence:

Metodické a koordinační činnosti:

- koordinace tvorby a kontrola realizace preventivního programu školy,
- koordinace a účast na realizaci aktivit školy zaměřených na prevenci rizikového chování,
- metodické vedení činnosti pedagogických pracovníků školy v oblasti prevence sociálně patologických jevů,
- spolupráce na vzdělávání pedagogických pracovníků školy v oblasti prevence rizikového chování,
- příprava a realizace aktivit zaměřených na prevenci jevů, které souvisí s přijímáním kulturní a etnické odlišnosti (rasismus, xenofobie),
- spolupráce s orgány státní správy,
- vedení písemných záznamů, navržená a realizovaná opatření.

Informační činnosti:

- zajišťování a předávání informací v problematice prevence,
- prezentace výsledků preventivní práce školy,
- vedení a průběžné aktualizování databáze školy pro oblast prevence rizikových jevů.

Poradenské činnosti:

- poskytování poradenských služeb žákům a jejich zákonným zástupcům,
- spolupráce s třídními učiteli při zachycování varovných signálů spojených s rizikovým chováním,
- příprava podmínek pro sjednocení žáků se specifickými poruchami chování ve škole a poskytování poradenských a preventivních služeb těmto žákům. [21]

5.1.1 ŠIKANA

První ze zmíněných mimořádných situací je šikana. Tuto formu rizikového chování je škola povinna řešit jak ve škole, tak na akcích školou pořádaných.

Pokud je učitel nebo jiný zaměstnanec školy svědkem šikany (brutálního násilí) je nutný zásah pedagoga či jiné dospělé osoby ku prospěchu oběti. Osoba, které je ubližováno, musí být okamžitě odvedena do bezpečí.

Dále je pedagog povinen:

- ihned se vrátit zpět do vyučování nebo do třídy poslat jiného pedagoga, v krajním případě pověřit dozorem někoho ze žáků a tím zabránit domluvě útočníkům na křivé skupinové výpovědi,
- o vzniklé situaci musí být informováni i další pedagogové, kteří budou spolupracovat při vyšetřování,
- přerušování výuky může nastat, pokud nebude zabezpečen pedagogický dozor,
- pedagog pokračuje v pomoci a podpoře oběti (např. zajištění lékařského ošetření),
- kontaktovat rodiče oběti, hovořit s nimi „na rovinu“ a ujistit se, že konflikt řeší. Domluvit se s rodiči na tom, jakým způsobem bude nadále zajištěna bezpečnost dítěte (např. nechat ho doma),

- celou situaci ohlásit na policii, pokud se jedná o opravdu závažnou formu šikany ohlásit celou věc také kurátorovi pro mládež či metodikovi prevence,
- poté následuje vlastní vyšetřování zajištěné školou.

Pokud se učitel o šikaně od někoho dozví, musí získat ke spolupráci kolegy (max. však 2). TU může spolupracovat, avšak nesmí být hlavním vyšetřovatelem. K ověření situace musí nalézt vhodné poskytovatele informací a promluvit s nimi, případně je požádat, zda by mohli svědčit.

Poté co jsou k dispozici vhodné svědkové, informuje rodiče šikanované osoby. O samotném vyšetřování musí být proveden zápis.

Na nikoho z účastníků se nesmí naléhat. Velmi důležité je mít při vyšetřování svědka. Celé vyšetřování by mělo začít „zdravým jádrem“:

- rozhovor se svědky,
- rozhovor s obětí,
- rozhovor s agresory. [21]

HLEDÁNÍ NÁPRAVY

a) Metoda usmíření

Uvedená metoda se provádí zejména u počátečních stádií šikany se zájmem agresora změnit své chování vůči oběti:

- domluva a usmíření mezi účastníky šikany bez trestu,
- organizované hledání vhodného řešení a nápravy včetně vcítění se agresora do oběti s pochopením jejího utrpení.

b) Metoda vnějšího nátlaku

Tato metoda se provádí především u pokročilejších forem šikanování:

- stanovení výchovné komise (vyšetřovatel, třídní učitel, ředitel, mistr nebo vychovatel),
- prostřednictvím trestu a strachu přinutit viníky k zastavení jejich agresivního chování,
- individuální schůzka a rozhovor s agresorem, obětí a jejich rodiči,
- stanovený trest pro agresory oznámit před celou třídou,

- zajistit ochranu oběti.

Velmi důležité je celou situaci důkladně zdokumentovat.

5.1.2 NÁVYKOVÉ LÁTKY

Pojem návykové látky zahrnuje všechny látky (omamné a psychotropní), které mohou ovlivnit psychiku člověka, jeho sociální chování a také ovládací či rozpoznávací schopnosti. Patří mezi ně také alkohol a tabákové výrobky. Konzumace takových návykových látek osobami mladšími 18 let je považována za rizikové chování.

Užívání návykových látek v prostorách školy a na všech školních akcích je striktně zakázané. Všichni zaměstnanci školy mají oznamovací povinnost k řediteli školy v případě, kdy žáci omamné látky užívají, distribuují nebo u sebe přechovávají.

1. TABÁKOVÉ VÝROBKY

Nastává otázka, jak řešit užívání tabákových výrobků v okolí školy a jejich prostorách. Závislost na tabáku je nejčastější ve formě cigaret a v poslední době vodních dýmek. Návykovou látku zde tvoří nikotin. Kouření těchto výrobků je přísně zakázáno všem osobám, které se ve škole nachází. V případě, že je žák při užívání těchto výrobků přistižen, pak pedagog postupuje následovně:

- daný tabákový výrobek je třeba žákovi patřičným způsobem odebrat a zabezpečit, aby nadále nemohl pokračovat v jeho konzumaci,
- dále pedagog sepíše o události stručný záznam, dle školního řádu, s vyjádřením žáka (především od koho tabákový výrobek získal) a informuje o události TU,
- na základě výše uvedených skutečností je informován zákonný zástupce žáka,
- nakonec jsou dle školního řádu vyvozeny sankce.

2. ALKOHOL

Obdobně jako u tabákových výrobků je nutné žákovi alkohol odebrat a zajistit aby nemohl dále pokračovat v jeho konzumaci. Jestliže je žák pod vlivem alkoholu do takové míry, že je ohrožen na zdraví a životě, je nutné zavolat ZZS. Pokud však takové ohrožení nehrozí, postupuje pedagog v řešení dané situace následovně:

- informuje TU žáka, sepíše o události krátký záznam společně s vyjádřením žáka,

- žák ihned opouští vyučování pod dohledem zákonného zástupce, pokud tak nelze učinit a ZZ není dostupný, vyrozumí škola orgán sociálně-právní ochrany dítěte a vyčká na jeho další pokyny,
- ZZ je školou o této události informován i v případě, že žák je dále schopný ve výuce pokračovat,
- z konzumace alkoholu škola vyvodí sankce uvedené ve školním řádě.

V případě možného podezření na intoxikaci žáka je proveden test na přítomnost alkoholu (dechová zkouška) a to na základě předem získaného souhlasu ZZ.

Jestliže je výsledek testu pozitivní, postupuje pedagog dle výše uvedených bodů.

3. OMAMNÉ A PSYCHOTROPNÍ LÁTKY (dále jen „OPL“)

Obdobně jako u alkoholu a tabákových výrobků je potřeba návykovou látku žákovi odebrat a zajistit, aby v její konzumaci dále nemohl pokračovat. Jestliže je žák pod vlivem OPL do takové míry, že je ohrožen na zdraví a životě, voláme ZZS.

V případě, že akutní nebezpečí z užívání OPL nehrozí, pedagog zdokumentuje vyjádření žáka a sdělí tuto událost vedení školy. Naopak pokud žák není schopen účastnit se dalšího vyučování, vyrozumí pedagog ZZ žáka, aby si ho vyzvedl. Za situace, že ZZ není dostupný, vyrozumí škola orgán sociálně-právní ochrany dítěte a vyčká na jeho další pokyny.

V případě zájmů rodičů nebo uživatele OPL může poskytnout školní metodik prevence informaci o možnostech odborné pomoci dítěti.

Škola dále vyhodnotí sankce dané školním řádem. V takové situaci je velmi důležité rozlišit uživatele od distributora – uživatel OPL je nebezpečný sobě, naopak distributor je nebezpečný pro všechny ostatní žáky v jeho okolí. Distribuce OPL je trestným činem.

Pokud má pedagog podezření intoxikace žáka, může provést orientační test na přítomnost OPL (zkouška ze slin). Takto může učinit pouze prostřednictvím předem získaného souhlasu zákonného zástupce nebo žáka, který dovršil věku 18 let.

Distribuce OPL ve škole

Distribuce omamných a psychotropních látek je trestným činem, přičemž množství, které žák distribuuje, není nijak rozhodující. Jestliže pedagog nalezne OPL v prostorách školy, o nálezů ihned uvědomí vedení školy. Látku v žádném případě nepodrobje testu. Za přítomnosti dalšího pracovníka je látka vložena do obálky, přelepena a přelep opatřen razítkem školy. Na obálku je napsáno datum, čas a místo nálezů. Nakonec je obálka podepsána a uschována ve školním trezoru. O nálezů je také informována Policie ČR.

V případě, že je OPL nalezena přímo u někoho ze žáků postupuje se obdobně. Pedagog s žákem sepíše krátký záznam s jeho vyjádřením. U zápisu a rozhovoru je přítomen také ředitel školy nebo zástupce školy. Poté metodik prevence rizika založí zápis do své agenty. O nálezů je informována Policie ČR a zákonný zástupce. Pokud je žák nalezenou látkou intoxikován, je látka předána přivolanému lékaři.

Při podezření pedagoga o přechovávání OPL spadá řešení situace do kompetence výhradně Policie ČR, která je o případu bezodkladně informována společně se zákonným zástupcem. Žák musí být izolován od ostatních až do příjezdu PČR a zůstat pod neustálým dohledem. V žádném případě není u žáka prováděna osobní prohlídka nebo prohlídka jeho věcí.

5.1.3 KRÁDEŽE A VANDALISMUS

Krádeže, především mobilních telefonů, a úmyslné ničení školního majetku jsou nejběžnějšími formami protiprávního jednání žáků, se kterými je možné se ve školním prostředí setkat. Jedná se o zmocnění věci, která není jeho, s účelem si ji ponechat a dále ji používat aniž by s tím majitel věci souhlasil nebo o tom věděl. Důvody takového chování jsou různé a je vždy nutné se daným jevem zabývat.

Předmětem krádeže může být v podstatě cokoliv, co může daná osoba potřebovat. Vzniklá škoda není vždy rozhodujícím faktorem, protože různé věci mají pro své majitele odlišnou hodnotu (emocionální či osobní). Většinou se kradou věci nezabezpečené a volně položené. Čím je předmět cennější, tím je pro zloděje lákavější. U každého podezření nebo průběhu daného rizikového chování musí být vždy informován ředitel školy.

Daná situace, dle závažnosti, je řešena prostřednictvím:

- **školního poradenského pracoviště** (školní psycholog, školní metodik prevence, výchovný poradce, speciální pedagog),
- **pedagogicko-psychologického poradenství (PPP)**,
- **střediska výchovné péče (SVP)**,
- **oddělení sociálně právní ochrany dětí (OSPOD)**,
- **Policie ČR.**

Vandalismus se projevuje ničením školního majetku či poškozování majetku ostatních žáků. Následkem takového chování může být úplné poškození věci (např. rozbité umyvadlo, prokopnuté dveře, zničení nábytku aj.) nebo významné poškození jako nápisy na zdech školy a nábytku. Nejrizikovější čas takového chování je o přestávkách během vyučování a také přestávky mezi dopoledním a odpoledním vyučováním. Typ tohoto chování lze omezit příslušným fyzickým dozorem na chodbách nebo kamerovým systémem.

5.1.4 ZÁŠKOLÁCTVÍ

Všichni žáci jsou povinni docházet do školy řádně a včas dle daného rozvrhu. Zároveň se účastnit vyučování a všech školních akcí, které se konají v době vyučovacích hodin. Jejich neúčast musí být patřičně omluvena. Důvody nepřítomnosti žáka je jeho zákonný zástupce povinen doložit písemně, e-mailem nebo telefonicky a to do 3 kalendářních dnů od počátku nepřítomnosti.

5.1.5 KRIZOVÉ SITUACE SPOJENÉ S OHROŽENÍM NÁSILÍM

Krizové situace spojené s ohrožením násilím ve školním prostředí zahrnují zejména rizikové faktory, které přichází z vnějšího i vnitřního prostředí. Mnoho národních podnětů se v poslední době zaměřuje především na bezpečnost škol a s tím spojené krizové plánování. Zde je podstatná část zabezpečení věnována proti vnějšímu nebezpečí školy (pedagogických i nepedagogických pracovníků, žáků) vnějšími faktory.

Rizikové faktory působící z vnitřního prostředí:

- řešení problémů nevhodným způsobem, především formou šikany, kyberšikany, vandalismu atd.,
- útok na školu ze strany žáků, pedagogů či ostatních zaměstnanců.

Nebezpečí hrozící z vnějšího prostředí:

- neodpovídající řešení konfliktů způsobených osobu, která školu navštívila (rodiče žáka, osoba, která vnikla do školy nebo jejího okolí) a ohrožuje školu násilím nebo jinými prostředky, které mohou ohrozit žáky, pedagogy a další pracovníky školy.

V poslední době je věnována velká pozornost bezpečnosti školských zařízení a s tím spojené krizové plánování včetně úrovně zabezpečení škol proti vnějšímu napadení. Bezpečnost na českých školách, ale i v celé naší společnosti, je mimořádně důležitá o čemž svědčí i případ, který se stal na střední škole ve Žďáru nad Sázavou. Česká školní inspekce provedla kontrolu zabezpečení na všech českých školách, kdy asi na třech školách z celkového počtu nebyl zaveden kvalitní zabezpečovací systém. Velkým problémem je pochybení lidského faktoru, kdy někteří zaměstnanci, žáci nebo pedagogové pouští do prostorů škol neoprávněné osoby, které mohou být pro její vnitřní prostředí ve velké míře nebezpečné.

Střední škola XY má zavedený čipový systém, kdy každý žák, pedagog a další zaměstnanci vlastní svůj čip. Prostřednictvím tohoto čipu se dostanou do školy, i ze školy pouze osoby, k tomuto vstupu oprávněné. Bylo by vhodné toto čipové zabezpečení posílit například dozorem fyzické osoby (pedagog či školník) a to zejména v ranních hodinách, kdy do školy přichází nejvíce lidí.

MŠMT zřídilo peněžní fond na podporu v souvislosti se zabezpečením škol. Některé školy žádají od MŠMT peníze na elektronické zabezpečení, posílení kamerového systému, některé školy chtějí tyto finanční prostředky použít na zajištění FO, která bude hlídat u dveří. V žádném případě nelze ale školy zabezpečit tak, aby se už nikdy nestala žádná tragická událost takového rozsahu. Může se něco stát i před školou nebo v její blízkosti či na autobusové zastávce i kdekoliv jinde. Situace je v ČR velmi složitá.

Dle získaných dokumentů a informací můžeme říci, že výskyt rizikového chování u žáků byl v minulém školním roce nižší.

5.2 Analyzovaná rizika v organizaci

Tabulka č. 3 pojednává o zhodnocení rizik, příčin a zdrojů nejčastějších úrazů v prostorách školní budovy a vně školních prostor. Dále obsahuje návrhy na opatření ke snižování úrazovosti.

Prostory školní budovy

Tabulka 3 – Analyzovaná rizika v prostorách školní budovy [Zdroj: 21]

	Riziko	Opatření
Schodiště	Pád, uklouznutí	První a poslední stupeň schodiště je odlišitelný od okolní podlahy. Protiskluzná úprava stupňů. Zamezení pohybu osob po mokrém schodišti.
Zábradlí	Pád z výše	Zábradlí je instalováno všude tam, kde hrozí nebezpečí pádu do hloubky více než 0,5m. Doporučení: Zábradlí u schodišť opatřit zábranou jízdy.
Okna	Vypadnutí, pád z výše, zasažení křídlem	Otevírací mechanismy opatřit zarážkou, která umožní jen částečné otevření křídel. Otevírací mechanismy opatřit zarážkou proti přetočení.
Zařizovací předměty: tabule, těžké nástěnky, apod.	Zasažení padajícím předmětem	Profesionální upevnění ověřené zatěžkávací zkouškou.
Ostré a špičaté předměty	Poranění těla	Odstranit nebo zakrytovat hrany těchto nebezpečných předmětů.
Chodby	Uklouznutí	Zamezit pohybu osob po mokré nebo jinak kluzké podlaze.
Povrch	Zakopnutí, upadnutí	Rovný povrch bez prohlubní, výstupků.
Elektrické zařízení		
Rozvaděče	Úraz el. proudem	Uzamčení takto dostupných rozvaděčů.

Zásuvky	Úraz elektrickým proudem	Zabezpečení pomocí zásuvných krytů zásuvek (odejmutí pomocí nástroje).
Spotřebiče	Úraz elektrickým proudem	Takové spotřebiče je nutné zneprístupnit nebo jinak zabezpečit proti manipulaci.
Tělocvičny / hřiště		
Podlahy	Zakopnutí, uklouznutí	Rovné podlahy, bez výstupků, bez náradí v herním prostoru.
Cvičební nářadí	Zranění pádem náradí	Kontrola stability a upevnění cvičebního náradí. Lana, kruhy a šplhací tyče 1x ročně ověřit odbornou externí firmou.
Přecenění schopnosti	Všechny druhy zranění	Dodržování metodických pokynů.
Ostré hrany	Řezné a bodné rány	Kontrola a odstranění ostrých hran.
Pád předmětů po zasažení míčem	Zranění pádem předmětu	Kontrola stability a upevnění všeho vybavení.
Cvičební obuv	Uklouznutí	Nepřipustit cvičení v nevhodné nebo klouzající obuvi.
Laboratoře		
Chemikálie	Otravy, požár	Chemikálie musí být vždy uzamčeny v bezpečném prostoru.
Rozvody plynu	Požár, výbuch	Uzávěry zabezpečeny proti manipulaci (hlavní uzávěr plynu).
Pohyblivé stroje	Zranění pohybujícími se částmi	Zabezpečení proti zapnutí nepovolanou osobou nebo zakrytování.
Pokusná zařízení	Výbuch	Dodržet bezpečnou vzdálenost, používat bezpečnostní štíty.
Dílny		
Pohyblivé stroje	Zranění pohybujícími se částmi	Zakrytování nebo používání dle návodu výrobce a bezpečnostních pokynů
Obrábění	Zranění odletujícími částmi	Používání OOPP dle návodu výrobce a školního řádu.
Manipulace s materiálem	Řezná a bodná zranění	Používání OOPP (brýle, rukavice, štíty) dle školního řádu.
Kotelna		
Vstup	Popálení, výbuch	Zamezení vstupu nepovolaným osobám (uzamčení).

Tlaková a plynová zařízení	Výbuch	Revize, školená obsluha, kontrola zabezpečovacích zařízení pracovníky školy nebo externí firmou.
Kuchyně		
Stroje	Zranění rukou	Používání OOPP podle návodu výrobce a bezpečnostních pokynů školy.
Elektrická zařízení	Úraz elektrickým proudem	Používání OOPP dle návodu výrobce a bezpečnostních pokynů.
Příprava jídel	Otravy, infekce	Školení z hygieny, optická a chuťová kontrola vstupních surovin, plán desinfekce, správně skladování potravin.

Na všechna rizika, která žákům hrozí v průběhu vyučování a pohybu ve škole, dohlíží právě vyučující pedagog popřípadě každou přestávku dozor na chodbě. Jakýkoliv vznik úrazu musí být neprodleně nahlášen TU a řediteli školy.

Prostory vně školní budovy

Tabulka 4 – Analyzovaná rizika mimo školní budovu [Zdroj: 21]

Hřiště		
Zařízení hřiště	Zranění pádem břemene	Kontrola upevnění a stability zařízení (branky, žebříky, apod.)
Chodníky	Zakopnutí, uklouznutí	Zajistit rovinnost povrchu, odstraňování sněhu a náledí.
Prohlubně (kanálové výpusti)	Pád do hlouby	Zakrytí, stabilita krycího materiálu.
Žebříky		
Na budově	Pád z výšky	Uzamčeny.
Volně	Pád z výšky	Prováděné kontroly 1x ročně.
Stavební konstrukce		
Ocelové, dřevěné	Zřícení v důsledku nedbalé údržby, zranění o ostré hrany	Kontroly dle plánu, údržba odbornou firmou.
Nejčastější úrazy		
Sportovní akce	Pády, uklouznutí, naražení	Důsledné dodržování metodických pokynů.
Komunikace	Zakopnutí, uklouznutí	Rovinnost povrchu, odklizení sněhu, náledí.

V případě vzniku úrazu vně školní budovy se postupuje obdobně jako uvnitř objektu školy

5.3 SWOT analýza organizace

Tabulka 5 – SWOT analýza

<p>SILNÉ STRÁNKY</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Kvalifikovaný a kvalitní pedagogický sbor ○ Pestrá nabídka studijních oborů ○ Vysoká úroveň odborné praxe ○ Čipové zabezpečení školy 	<p>SLABÉ STRÁNKY</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Elektronické třídní knihy ○ Stále se snižující zájem o učební obory ○ Nezájem o studium nebo slabé studijní výsledky
<p>PŘÍLEŽITOSTI</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Zvýšení zájmu o vzdělávací program školy propagační činnostmi ○ Nové změny v zákonech, které zvýší bezpečnost, zdraví žáků a zaměstnanců ve školách ○ Zavedení kontrolních seznamů žáků v případě vzniku požáru prostřednictvím komunikačních prostředků (sms, e-mail) 	<p>HROZBY</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Vniknutí nežádoucí osoby do prostor školy spolu s ostatními žáky ○ Odchod kvalitních pedagogů za lepšími pracovními podmínkami ○ Nedostatek finančních prostředků

Na základě obdržených dokumentů střední školy a konzultací s vedením jsem navrhla SWOT analýzu zahrnující silné stránky (přednosti), slabé stránky (nedostatky), příležitosti (možnosti) a hrozby (rizika) školy. Silné stránky a slabé stránky představují interní analýzu organizace. Zatímco příležitosti a hrozby obsahují analýzu externího prostředí, tedy co za rizika škole hrozí z vnějšího okolí.

Mezi **silné stránky** školy patří kvalifikovaný a kvalitní pedagogický sbor. Již několikrát jsem se s kvalitní prací pedagogů setkala. Další silnou stránkou je pestrá nabídka studijních oborů, mezi které patří například: agropodnikání, mechanik seřizovač, stavebnictví, ekonomika a podnikání. Ze tříletých oborů sem patří mechanik opravář motorových vozidel či strojní mechanik. Vysoká úroveň odborné praxe je realizována tříletými učebními obory. V případě zájmu lze mnoho výrobků, vytvořených žáky v rámci jejich praxe, zakoupit. Kvalitní zázemí pro cvičnou praxi žáků je vybaveno dílnami pro opravu

motorových vozidel, truhlářkou výrobu či dokonce kuchyní sloužící pro výrobu cukrářských výrobků. A poslední silnou stránku představuje čipové zabezpečení školy. Všichni pedagogové, zaměstnanci i žáci musí pro vstup do školy používat své osobní čipy. V opačném případě lze školu opustit také pouze použitím čipového systému.

Slabou stránkou, ale zároveň příležitostí jsou elektronické třídní knihy. V případě vzniku požáru nemají pedagogové dostupné informace, kdo ze žáků se vyučování zúčastnil. Efektivní by bylo zavedení nových kontrolních seznamů pomocí elektronických dorozumívacích prostředků (sms zprávy, e-mail) nebo tisk seznamů přítomných žáků z jiného místa (přes vzdálenou plochu) při vyhlášení poplachu.

Další slabou stránkou je stále snižující zájem o učební obory. V současné době má stále více dětí zájem o studijní obory zakončené maturitní zkouškou nebo o studium na gymnáziích. Mezi slabé stránky můžeme také zařadit, že se jedná o malou školu s nízkým počtem žáků. Takže se zde mohou vyskytnout například problémy ve formě získaných dotací, které pro větší školy jsou vyšší a škola může tedy lépe hospodařit, starat se o své zaměstnance a v neposlední řadě pomocí finančních prostředků nabídnout více příležitostí studentům. Tyto příležitosti mohou zahrnovat např.: výlety, exkurze, rekreační pobyty apod.

Zvýšení zájmu o vzdělávací program školy propagační činností je **příležitostí** ve formě pořádání návštěv základních škol s kvalitně zpracovanou prezentací toho, co může škola novým žákům poskytnout. Spousta žáků devátých tříd nemusí ani vědět, co všechno by se mohli na nabízených oborech naučit. Do zvyšování zájmů o vzdělávací obory můžeme také zahrnout rozšíření prezentaci práce a úspěchů školy. Zájem je možné takto zvyšovat nejen prostřednictvím komunikačních prostředků (internet, televize), ale třeba na veletrzích pořádaných pro základní školy. Nové změny v zákonech jsou pro školy také příležitostí. Například nový metodický pokyn MŠMT, který chystá sjednocení bezpečnostních opatření všech školských zařízení a dosažení tak vyšší bezpečnosti žáků během vyučování.

Vniknutí nežádoucí osoby do budovy školy je v dnešní době velkou **hrozbou**. Může dojít k poškození zdraví nebo dokonce ublížení s následkem smrti. Stále těchto případů přibývá a to nejen u nás, ale i v zahraničí. I přes to, že má škola zavedený čipový systém, nelze říct, že toto riziko nehrozí. Nebezpečná osoba může do školy vniknout společně s větším

počtem studentů např. v ranních hodinách, když žáci dochází do vyučování. Další hrozbou může být odchod pedagogických pracovníků za lepšími pracovními podmínkami nebo za vyšším platebním ohodnocením právě v souvislosti s dotacemi poskytnutých škole. A nakonec nedostatek finančních prostředků, který může způsobit sloučení více škol dohromady, přesun žáků do jiných škol nebo v nejhorším případě zánik celé instituce.

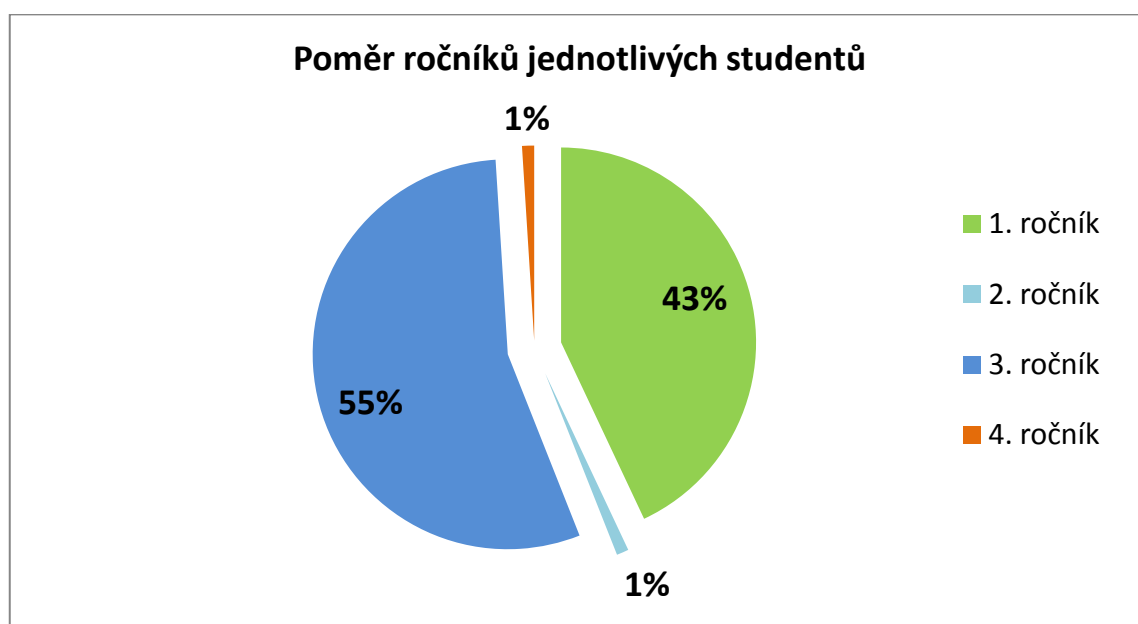
6 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

Jako zdroj pro získání informací toho, jak žáci znají problematiku mimořádných událostí, jsem použila kvalitativní anonymní dotazníkový průzkum rozeslaný mezi žáky školy. Na dotazník odpovídali žáci 1. – 4. ročníků.

6.1 Výsledky dotazníkového šetření

Výsledky dotazníkového šetření jsem zpracovala do grafů a tabulek, dle odpovědí jednotlivých studentů. Celkem bylo rozesláno 100 dotazníků, z nichž se mi zpět vrátilo 98 ke zpracování a vyhodnocení.

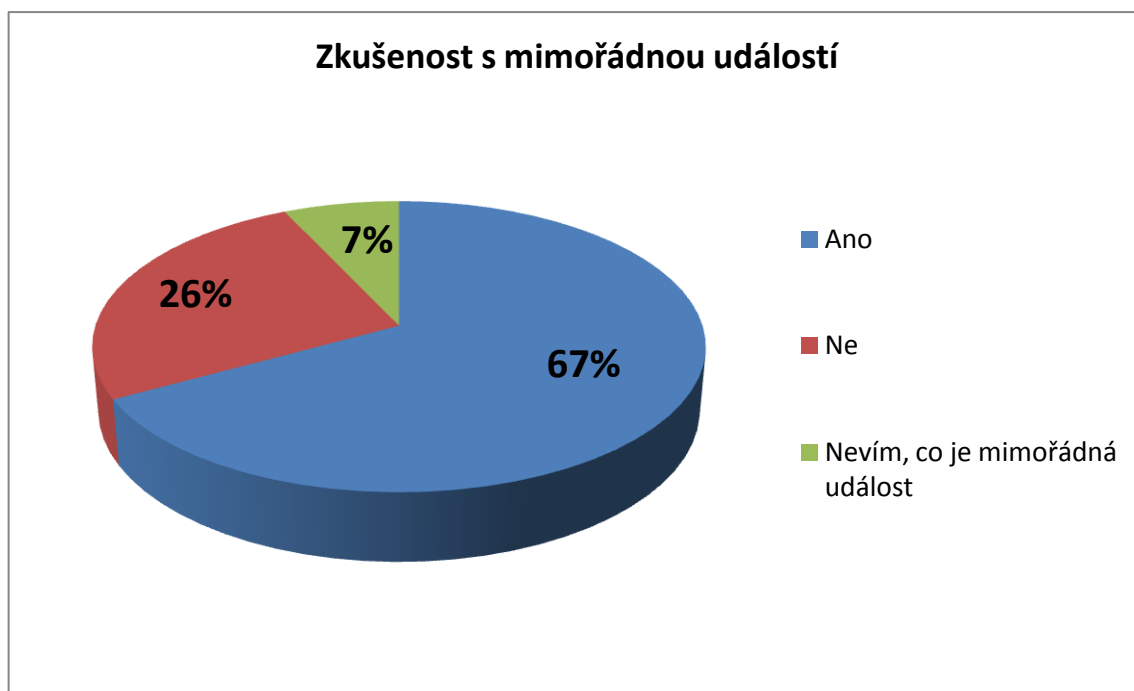
Otázka č. 1: Jaký ročník studujete?

Graf 1 - Poměr ročníků jednotlivých studentů

Dotazníkového šetření se zúčastnilo celkem 98 studentů, z toho 42 studentů 1. ročníku (43 %), 1 student z druhého a 1 student ze čtvrtého ročníku (1 %), 54 studentů 3. ročníku (55 %).

Otázka č. 2: Zažil/a jste nějakou mimořádnou událost?

Graf 2 – Zkušenost s mimořádnou událostí

V grafu č. 2 můžeme vidět, že mimořádnou událost už někdy zažilo 66 studentů (67 %), zatímco 25 studentů (26 %) se nikdy s mimořádnou událostí nesetkalo, 7 studentů (7 %) ani neví, co mimořádná událost je.

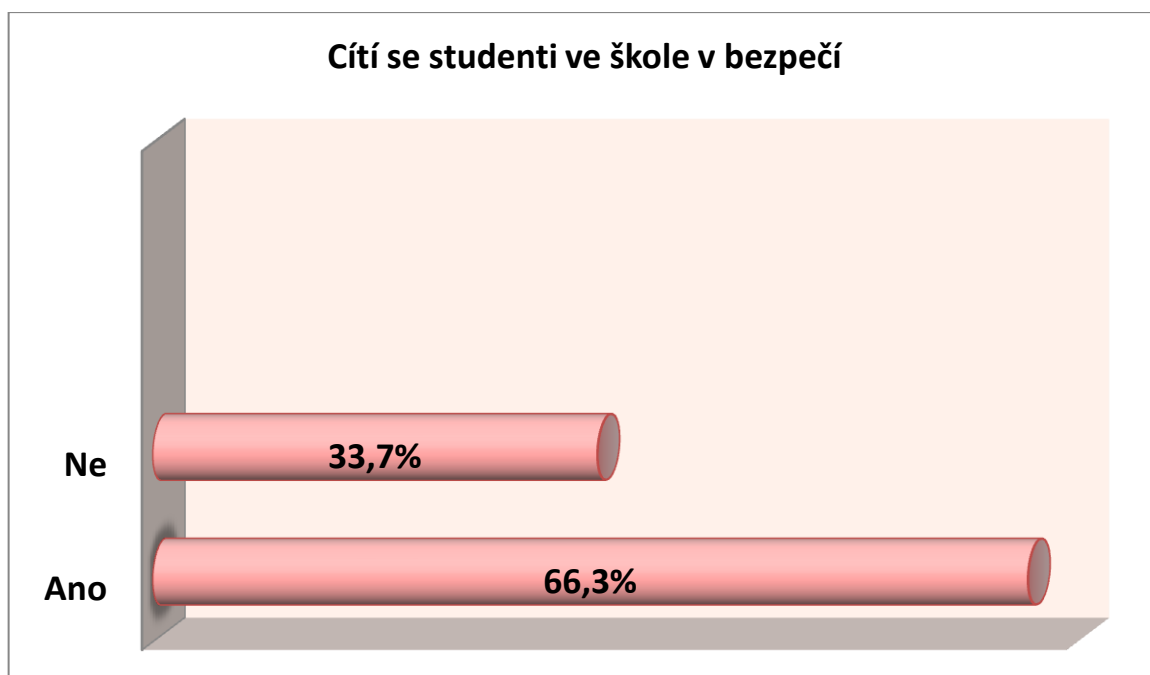
Otázka č. 3: S jakou mimořádnou událostí jste se setkali?

Mimořádné události, se kterými se studenti již setkali		
Požár	19	19,4 %
Povodeň	14	14,3 %
Krádež	16	16,3 %
Havárie	28	28,6 %
Sněhové kalamity	21	21,4 %

Tabulka 6 - Mimořádné události, se kterými se studenti již setkali

Mimořádné události, se kterými se studenti již setkali, můžeme vidět v tabulce č. 4. S požárem se setkalo 19 studentů (19,4 %), s povodněmi se setkalo 14 studentů (14,3 %), krádež zažilo 16 studentů (16,3 %), havárii 28 studentů (28,6 %) a nakonec se sněhovou kalamitou se setkalo 21 studentů (21,4 %).

Otázka č. 4: Cítíte se ve Vaší škole bezpečně?

Graf 3 - Cítí se studenti ve škole v bezpečí

Na otázku, zda se studenti cítí ve škole, kterou navštěvují, bezpečně odpovědělo 65 z nich, že ano (66,3 %). Naopak 33 se bezpečně necítí (33,7 %).

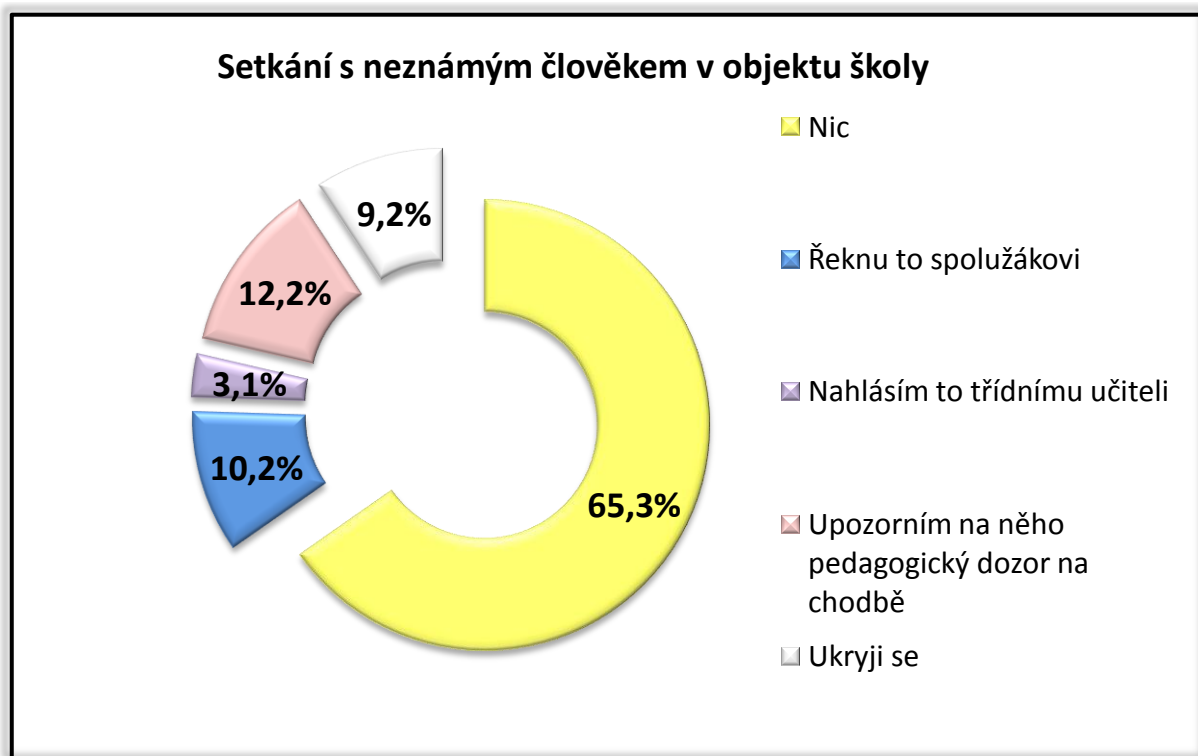
Otázka č. 5: Myslíte si, že je škola dostatečně zabezpečená proti vniku cizích osob do objektu?

Zabezpečení školy		
Ano	32	32,7 %
Ne	66	67,3 %

Tabulka 7 – Zabezpečení školy

Tabulka zabezpečení školy znázorňuje, že 32 studentů se ve škole cítí bezpečně (32,7 %), 66 se jich tak ale necítí (67,3 %).

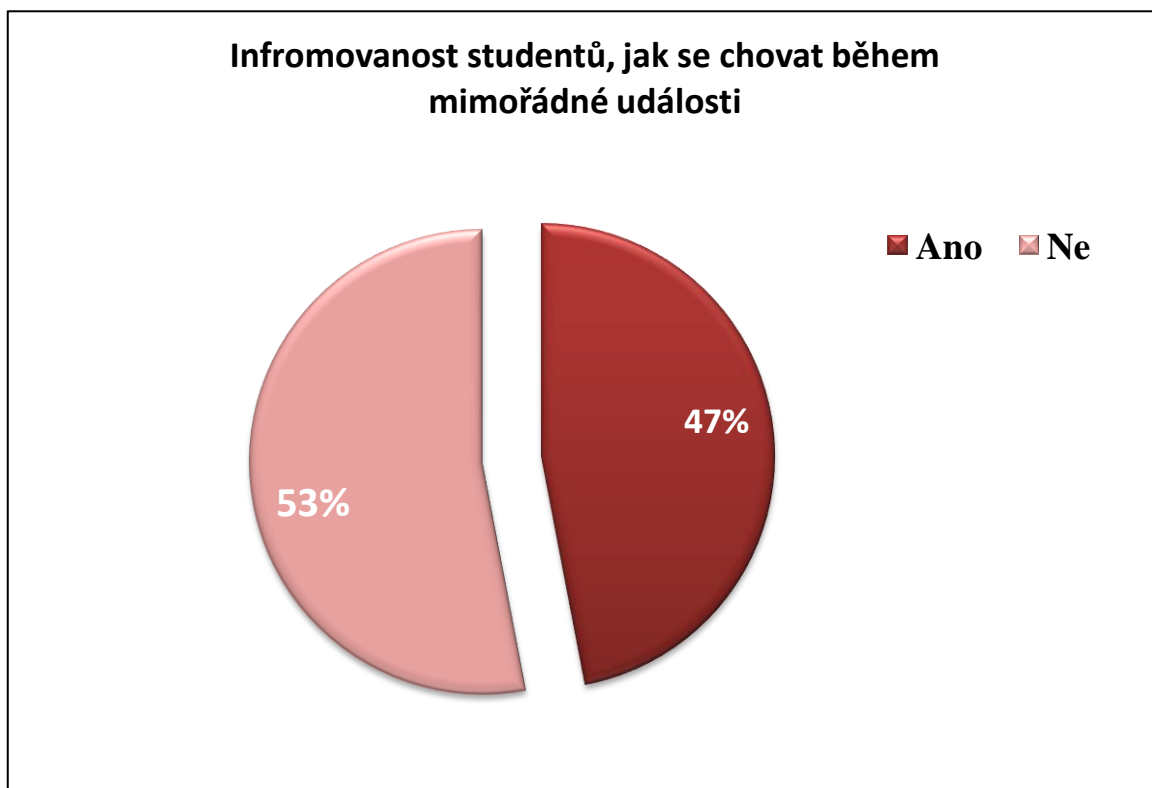
Otázka č. 6: Pokud ve škole potkáte cizího člověka, co uděláte?

Graf 4 - *Setkání s neznámým člověkem v objektu školy*

Na otázku č. 6 odpovědělo 64 studentů (65,3 %), že by neudělalo nic, 10 z nich by to řeklo spolužákovi (10,2 %), nahlásit třídnímu učiteli by to šli 3 studenti (3,1 %), pedagogický dozor na chodbě by na neznámou osobu upozornilo 12 studentů (12,2 %) a 9 by se jich před neznámou osobou ukrylo (9,2 %).

Otázka č. 7: Jste ve škole informováni o tom, jak se během mimořádné události zachovat?

Graf 5 - Informovanost studentů, jak se chovat během mimořádné události

Na výše položenou otázku 46 studentů odpovědělo, že jsou ve škole informováni, jak se zachovat během mimořádné události (47 %). Naopak 52 studentů tvrdí, že o takovýchto situacích informováni nejsou (53 %).

Otázka č. 8: Označte způsob, jakým Vás ve škole informují o krizových situacích a jak se během nich zachovat.

Správná odpověď: Vzdělávací předmět (občanská nauka, člověk a prostředí...)

Způsob informování studentů		
Přednášky	21	21,4 %
Školní řád	23	23,5 %
Rozhlas	7	7,1 %
Požární cvičení	9	9,2 %

Vzdělávací předmět	5	5,1 %
Nijak	33	34 %

Tabulka 8 – Způsob informování studentů

O způsobu informování o krizových situacích odpovědělo 21 studentů, že probíhá formou přednášek (21,4 %), 23 studentů označilo školní řád (23,5 %), informovanost prostřednictvím školního rozhlasu označilo 7 studentů (7,1 %), požární cvičení zvolilo celkem 9 studentů (9,2 %), 5 studentů odpovědělo správně (5,1 %), že je to formou vzdělávacího předmětu (občanská nauka, člověk a prostředí...), a nakonec 33 studentů není prý informováno žádným způsobem (34 %).

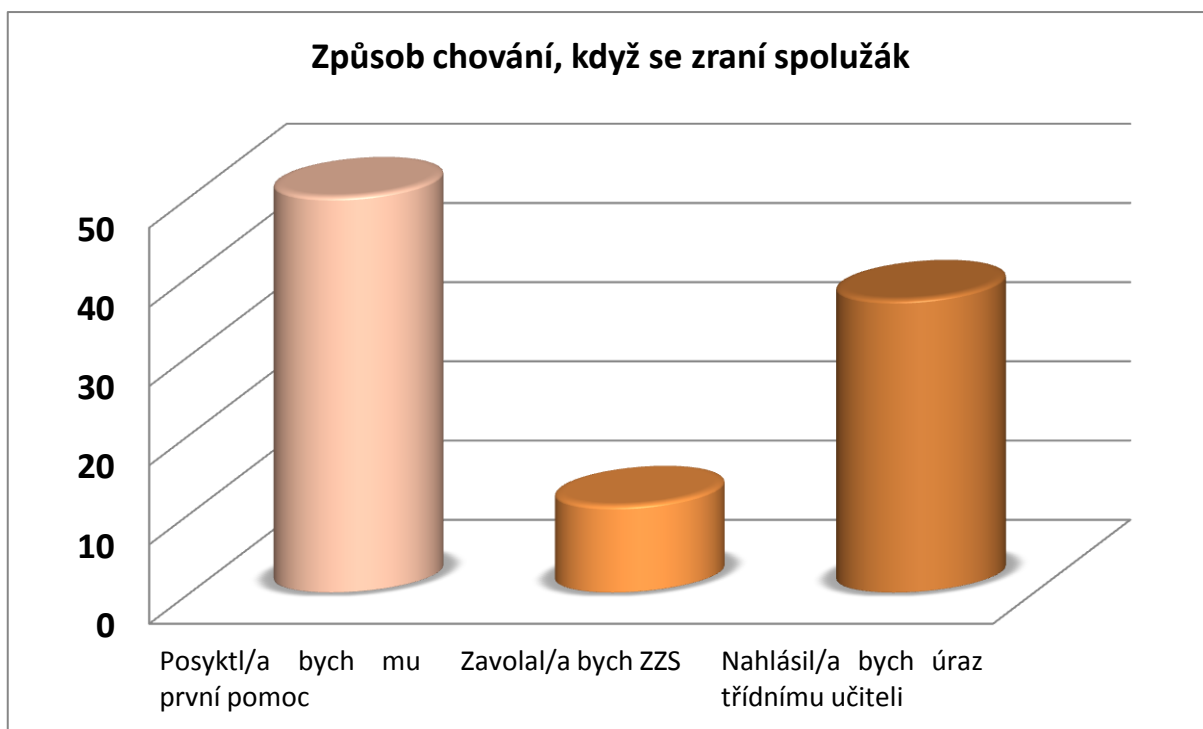
Otázka č. 9: Jaké jsou podle Vás nejčastější úrazy ve škole?

Výskyt nejčastějších úrazů		
Pád nebo uklouznutí	29	29,6 %
Zranění pádem předmětu	3	3,1 %
Úraz elektrickým proudem	0	0%
Řezné nebo bodné rány	14	14,3 %
Zranění v hodinách TV	51	52 %
Popálení	1	1 %

Tabulka 9 - Výskyt nejčastějších úrazů

Tabulka č. 7 znázorňuje výskyt nejčastějších úrazů ve škole. Pád nebo uklouznutí zvolilo 29 studentů (29,6 %), zranění pádem předmětu označili 3 studenti (3,1 %), úraz elektrickým proudem nebyl vybrán ani jedním studentem, řezné a bodné rány vybralo 14 studentů (14,3 %), více jak polovina dotazovaných zvolila za nejčastější úrazy ty, které se stanou v hodinách tělesné výchovy a to 51 studentů (52%), 1 student zvolil typ úrazu popálení (1 %).

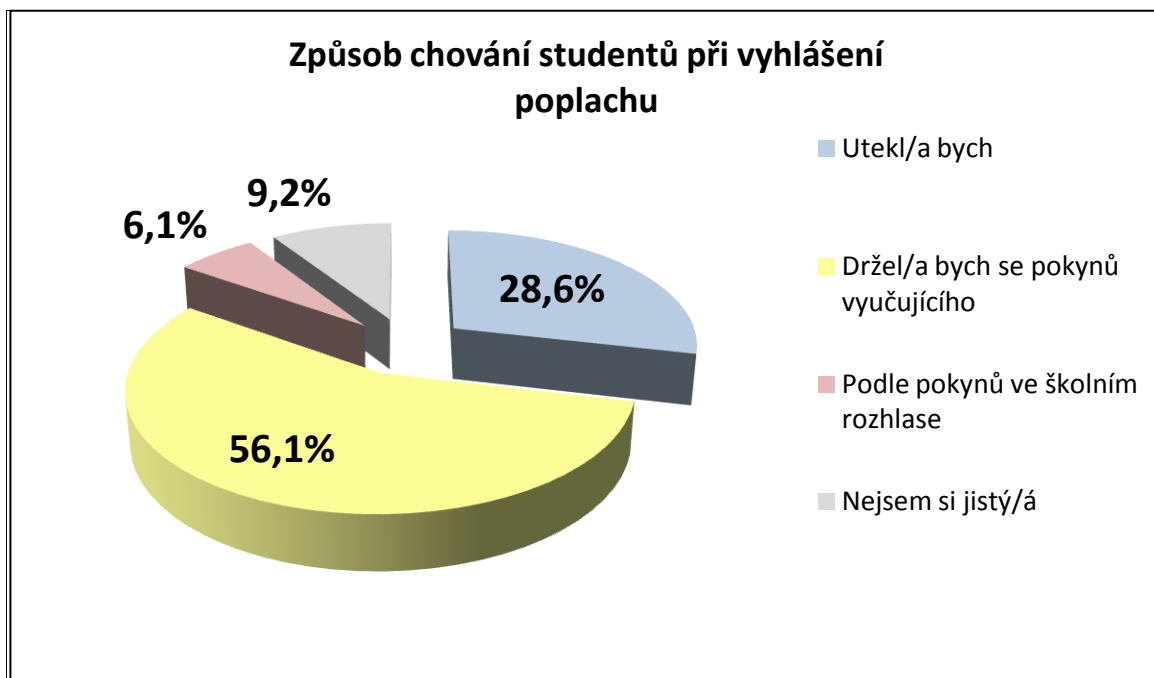
Otázka č. 10: Jak byste se zachoval/a, kdyby se zranil Váš spolužák?

Graf 6 - *Způsob chování, když se zraní spolužák*

Na otázku, jak by se žáci zachovali při úrazu spolužáka, odpovědělo 50 ze všech dotazovaných, že by mu poskytli první pomoc (51 %), 11 z nich by zavolali zdravotnickou záchrannou službu (11,2 %), a zbytek, 37 studentů, by nahlásili úraz třídnímu učiteli (37,8 %).

Otázka č. 11: Jak byste se zachoval/a při vyhlášení poplachu?

Graf 7 - Způsob chování studentů při vyhlášení poplachu

Při vyhlášení poplachu by 28 studentů uteklo (28,6 %), pokynů vyučujícího by se drželo 55 studentů (56,1 %), podle pokynů ve školním rozhlase by jednalo 6 studentů (6,1 %), a 9 žáků si nejsou jistí, co by udělali (9,2 %).

Otázka č. 12: Z jaké mimořádné události máte největší obavy?

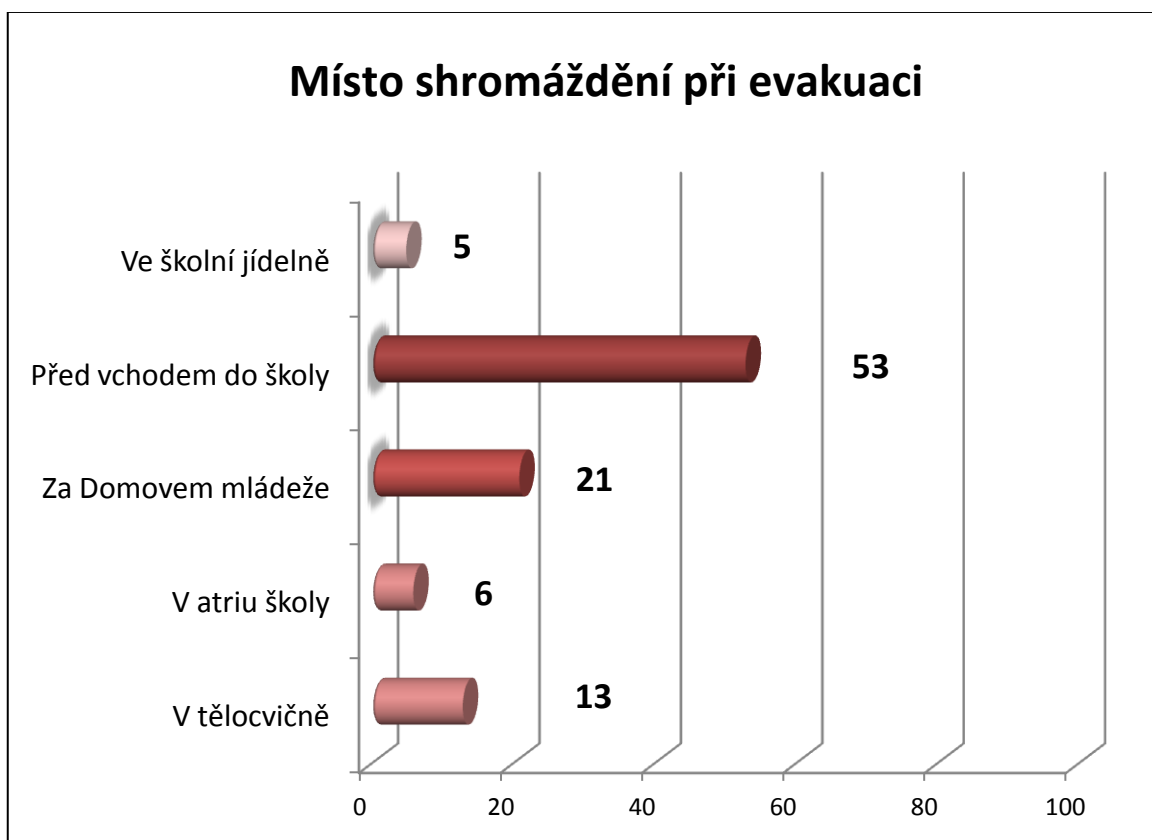
Obavy studentů z mimořádné události		
Povodně	7	7,1 %
Požár	14	14,3 %
Vnik neoprávněné osoby do objektu	12	12,3 %
Anonymní nahlášení bomby	6	6,1 %
Celoplošná epidemie nebo nákaza	41	41,8 %
Jiné	18	18,4 %

Tabulka 10 - Obavy studentů z mimořádné události

Dotazovaní studenti mají největší obavy z celoplošné epidemie nebo nákazy a to celkem 41 z nich (41,8 %), z povodní má obavy 7 studentů (7,1 %), vzniku požáru se bojí 14 studentů (14,3 %), 12 žáků z celkového počtu má strach z vniku neoprávněné osoby do objektu školy (12,3 %), anonymní nahlášení bomby se obává 6 studentů (6,1 %). Také možnost jiné MU volilo 18 studentů (18,4 %). Těchto 18 studentů se bojí např. vniku člověka se zbraní, války nebo teroristického útoku, nebo také rozšíření plynu Cyklon B po celém areálu školy.

Otázka č. 13: Víte, kde se v případě evakuace shromáždít?

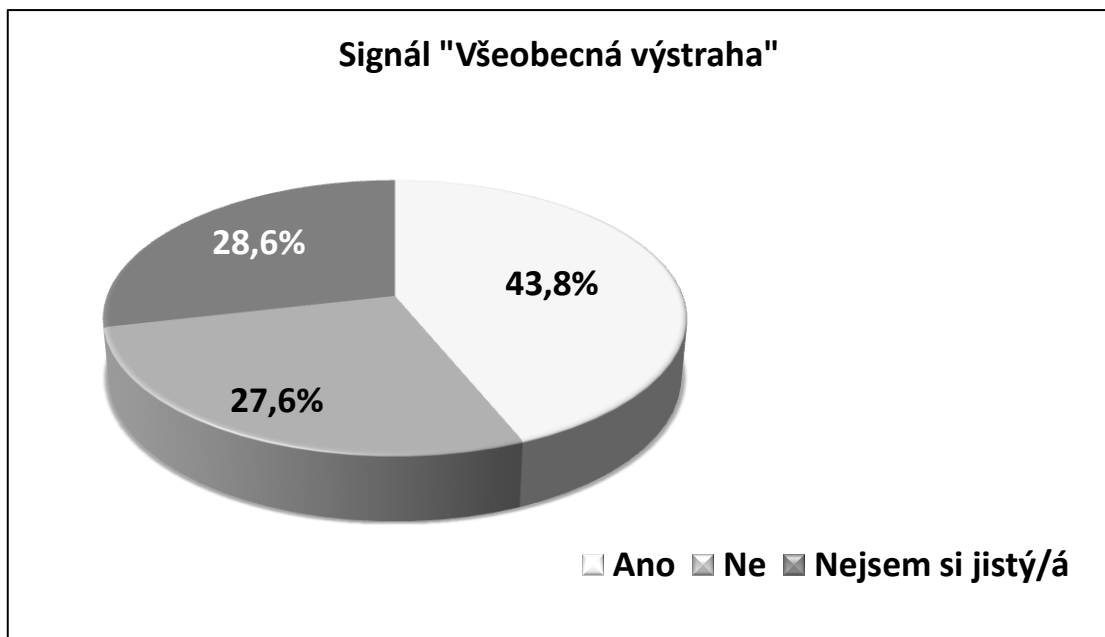
Správná odpověď: Za Domovem mládeže

Graf 8 - Místo shromáždění při evakuaci

Na otázku číslo 13 odpovědělo správně pouze 21 studentů (21,4 %). Místo shromáždění ve školní jídelně zvolilo 5 studentů (5,1 %), místo shromáždění před vchodem do školy označilo 53 dotazovaných studentů (54,1 %), 6 studentů by se při vyhlášení mimořádné události shromáždilo v atriu školy (6,1 %), a 13 studentů označilo tělocvičnu (13,3 %).

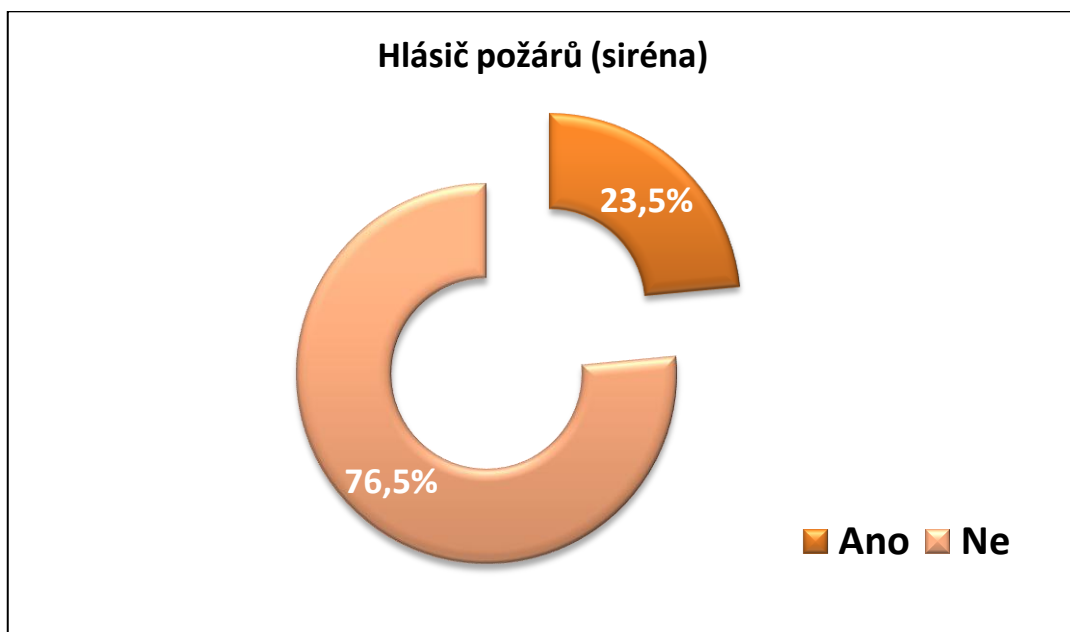
Otázka č. 14: Víte, co znamená signál „Všeobecná výstraha“?

Graf 9 - Signál „Všeobecná výstraha“

Znalost týkající se pojmu signál „Všeobecné výstrahy“ zodpovědělo 43 studentů, že ví, co signál znamená (43,8 %). Studentů, kteří si nejsou významem tohoto signálu jistí, je 28 (28,6 %). A studentů, kteří neznají signál všeobecné výstrahy, je 27 (27,6 %).

Otázka č. 15: Víte, kde se ve školní budově nachází hlásič požárů (siréna)?

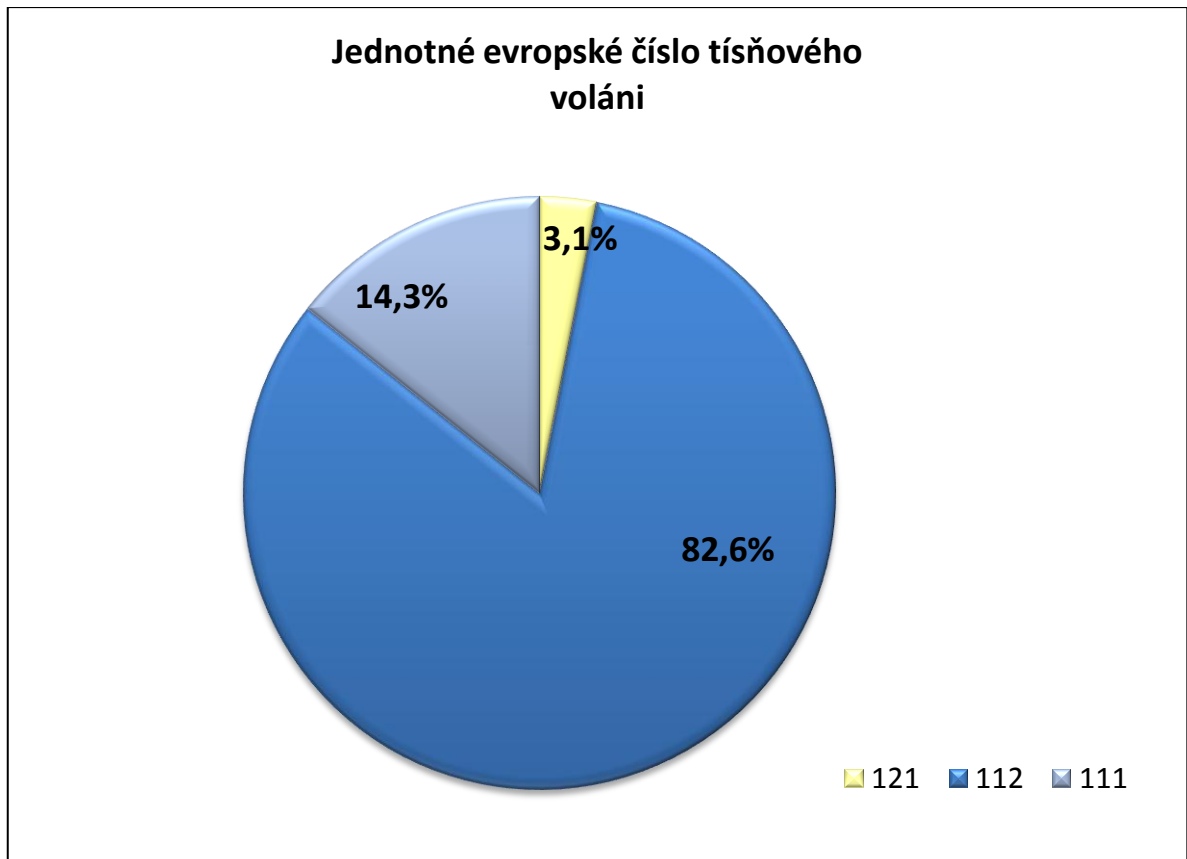

Graf 10 - Hlásič požárů (siréna)

Na otázku, zda studenti vědí, kde se nachází ve školní budově hlásič požárů (siréna) odpovědělo celkem 23 dotazovaných, že ano (23,5 %). Zbytek studentů a to 75, neví, kde by hlásič hledali. (76,5 %).

Otázka č. 16: Znáte jednotné evropské číslo tísňového volání?

Správná odpověď: 112

Graf 11 - *Jednotné evropské číslo tísňového volání*

Poslední otázka dotazníkového průzkumu se zabývá znalostí studentů jednotného evropského čísla tísňového volání. Na tuto otázku odpovědělo správně 81 studentů (82,6 %). Naopak celkem 17 studentů na tuto otázku odpovědělo špatně (17,4 %).

6.2 Vyhodnocení dotazníkového průzkumu

Cílem dotazníkového šetření bylo zjistit, co všechno žáci vědí o mimořádných událostech a jestli se s některými MU již setkali. Dalším cílem bylo zjistit, jestli se žáci ve škole cítí bezpečně a je dle jejich názoru dostatečně zabezpečená proti vniknutí nežádoucích osob.

Celkem bylo rozdáno 100 dotazníků mezi žáky střední školy XY. Zpět se mi jich vrátilo 98. Ze všech dotazovaných žáků bylo 43 lidí z 1. ročníku, 1 žák z 2. a 4. ročníku a 54 jich bylo z ročníku třetího. Na otázku, zda již někdy mimořádnou událost zažili, odpověděla většina studentů, že ano. Konkrétně je touto mimořádnou událostí havárie. Co se týká bezpečnosti, žáci se cítí být ve škole v bezpečí. Na druhou stranu si myslí, že škola ale není dostatečně zabezpečená proti vniknutí cizích osob do objektu. Při setkání s cizím člověkem ve škole by víc než polovina žáků neudělala nic (65,3 %).

Dotazníkovým průzkumem jsem zjišťovala, jestli jsou žáci informováni o tom, jak se během MU zachovat a jak získávají informace o ochraně obyvatelstva při vzniku MU. 46 žáků (47 %) sdělilo, že jsou informováni o tom, jak se zachovat během mimořádné události. Naopak 52 žáků (53 %) tvrdí, že informováni nejsou. Žáci jsou o krizových situacích informováni prostřednictvím předmětu občanská nauka. Na otázku, jakým způsobem jsou o krizových situacích informováni, odpovědělo správně pouze 5 studentů. Dle žáků patří ve škole mezi nejčastější úrazy zranění v hodinách tělesné výchovy nebo pády a uklouznutí. V případě zranění spolužáka by mu 50 žáků (51 %) poskytlo první pomoc. Při vyhlášení poplachu by se 55 žáků (56,1 %) drželo pokynů vyučujícího.

Žáci mají největší obavy z mimořádné události typu celoplošné epidemie nebo nákazy. Z možnosti *jiné* volili nejčastěji teroristický útok (např. vniknutí cizí osoby se zbraní). Místo shromáždění při evakuaci má střední škola XY za domovem mládeže. Na tuto otázku správně odpovědělo 21 studentů. Velká část z nich volila místo shromáždění před vchodem do školy. Většina žáků zná varovný signál „Všeobecná výstraha“ a jednotné evropské číslo tísňového volání. Neví ale, kde se ve škole nachází hlásič požárů.

7 NÁVRHY A DOPORUČENÍ PRO ŘEŠENÍ MIMOŘÁDNÝCH UDÁLOSTÍ V ORGANIZACI

Na základě sestavené SWOT analýzy střední školy a dotazníkového šetření jsem dospěla k závěru, že škola má mnoho slabých stránek, které by byla potřeba zlepšit a tímto zefektivnit bezpečnost osob ve škole se nacházejících. Zlepšení uvedených nedostatků by přispělo také k zlepšení chodu organizace jako takové.

Programové propojení elektronického zabezpečovacího systému s elektronickými třídními knihami

Propojení elektronického zabezpečovacího systému s třídními knihami zamezí průchodu do školy více osobám najednou. Možnost propojení nabízí i MŠMT formou poskytnutí finančních prostředků. Při použití čipového systému zajistí rovněž zapsání žáka do třídní knihy. Tím pádem se nestane, že by někdo čip zapomněl a všichni jsou povinni ho neustále nosit u sebe. Nevýhodou elektronických třídních knih je, že pokud vznikne v prostorách školy požár (konkrétně v prostorách serverovny) nemají třídní učitelé informaci o tom, zda z evakuovaných žáků jsou všichni v bezpečí a nikdo ve škole nezůstal.

Zavedení kontrolního systému pro pedagogy formou sms zprávy a e-mailem

Kontrolní systém navazuje na výše uvedený návrh související s elektronickými třídními knihami. Pokud by v prostorách školy vznikl požár, učitelé nemají v případě evakuace dostupné informace o tom, zda některý z jejich žáků ve škole nezůstal a není v nebezpečí. Navrhovala bych zajištění kontrolního systému, který by v případě propojení elektronických třídních knih s čipy žáků a pedagogů poskytl informace o tom, kdo z žáků v daný den přišel do vyučování a kdo ne. Tento systém by zabezpečoval zaslání informační sms zprávou či e-mailu každému třídnímu učiteli či právě vyučujícímu kolegovi.

Informační seminář pro celou školu

Vedení školy by mělo dále zajistit informační semináře pro žáky a všechny zaměstnance školy, na kterých by je měli upozornit, jaké mimořádné události v prostorách školy hrozí. Nejdůležitější tedy je, aby všichni žáci a zaměstnanci měli dostatek informací, jak se při

vzniku MU a jejím průběhu zachovat. Toto setkání by se mělo konat minimálně jednou ročně. Navrhuji konání tohoto semináře na začátku školního roku. Všichni by měli především vědět, jak se zachovat při útoku na školu nebezpečnou osobou. Důležité je se ukryt v bezpečí, před pachatelem neutíkat a přivolat okamžitě pomoc. Tyto semináře by měli být pro všechny žáky i zaměstnance povinné.

Řešení krizových situací v rámci předmětu občanská nauka

V rámci tohoto předmětu by se měli žáci seznámit s tím, co to je krizová situace. Jak se během ní zachovat. Také by jim měly být objasněny konkrétní pojmy s krizovými situacemi spojené. Jedná se o pojmy jako mimořádná událost, krizové stavy, evakuace, evakuační zavazadlo, složky IZS, varovný signál „*Všeobecná výstraha*“, popřípadě improvizovaná ochrana. Důležité pro každého občana je včas MU rozpoznat a znát zásady jak se během ní zachovat.

Dohled nad důsledným používáním elektronických čipů

Dohled nad používáním elektronických čipů by byl důležitý v případě propojení čipů s elektronickými třídními knihami. Kontrolu by mohl provádět buďto pedagogický dozor na chodbě nebo by mohl být dohled nad používáním zprostředkován také externí firmou. Zároveň by externí firmou mohl být zajištěn dozor před vniknutím nežádoucí osoby do objektu. Mohlo by se tak stát, pokud by měla škola dostatek finančních prostředků.

V rámci tělesné výchovy informovat o správném ošetření v případě úrazu

Poslední návrh představuje informovanost žáků o poskytnutí první pomoci či správné ošetření v případě úrazu. Vhodná by byla i praktická zkušenost např. na figuríně nebo přednáška od pracovníků ZZS, která by byla jistě pro všechny žáky, ale i ostatní zaměstnance školy přínosná a zajímavá. Každý by měl vědět, jak správně postupovat při poskytnutí pomoci nejenom v prostorách školy ale třeba i doma.

ZÁVĚR

Bakalářská práce se zabývá postupem řešení mimořádných událostí ve střední škole XY. Cílem práce bylo na základě charakteristiky teoretických východisek pro řízení rizik charakterizovat práci s riziky a analyzovat mimořádné události a postup jejich řešení. Vymezení jednotlivých MU, které střední škole hrozí a postup při jejich řešení.

V praktické části jsem se podrobně zabývala riziky spojených s organizací a oblastí BOZP. Na základě SWOT analýzy krizového plánu instituce jsem přišla k závěru, že střední škola XY má slabé stránky a to především ve formě elektronických třídních knih. Takto zavedené elektronické třídní knihy mají nevýhodu v tom, že nejsou propojeny s elektronickým zabezpečovacím systémem školy. Mohlo by se tedy stát, že do školy vstoupí nežádoucí osoba, která může způsobit jak ztráty na zdraví, životech žáků a zaměstnanců, tak na majetku školy. Další slabou stránkou elektronických třídních knih je možnost vzniku požáru na počítačové síti školy (server). Potom by nebylo možné při evakuaci dohledat, zda jsou v bezpečí všichni žáci. Navrhla bych zavedení nového kontrolního systému pomocí komunikačních prostředků přístupných pro pedagogy – sms zpráva, e-mail. Při vyhlášení poplachu by byla formou těchto komunikačních prostředků zaslána učitelům zpráva se jmenným seznamem všech žáků, kteří jsou ve škole přítomní.

Dalším cílem bylo vymezení konkrétních MU ve školském zařízení. Mezi tyto MU jsou řazeny formy chování a to šikana, užívání návykových a OPL, záškoláctví, krádeže, vandalismus a v poslední řadě možnost útoku nebezpečnou osobou.

Dotazníkovým průzkumem jsem zjišťovala, zda jsou žáci dostatečně informovaní o mimořádných událostech a především jestli vědí, jak se během takových situací vzniklých nejen ve škole zachovat.

Přínosem této bakalářské práce jsou především návrhy na zlepšení řešení mimořádných událostí, které budou dále sloužit vedení školy. Jedná se o programové propojení elektronického zabezpečovacího systému s elektronickými třídními knihami, informační seminář pro školu, řešení krizových situací v rámci předmětu občanská nauka, dohled nad důsledným používáním elektronických čipů a informovaností o správném ošetření v případě úrazu v rámci tělesné výchovy.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] ŠEFČÍK, Vladimír. *Analýza rizik*. 1. vyd. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2009, 98 s. ISBN 978-80-7318-696-8.
- [2] SMEJKAL, Vladimír a Karel RAIS. *Řízení rizik ve firmách a jiných organizacích*. 3., rozš. a aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2010, 354 s. ISBN 978-80-247-3051-6.
- [3] NEUGEBAUER, Tomáš. *Vyhledání a vyhodnocení rizik v praxi*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2014, 111 s. ISBN 978-80-7478-458-3.
- [4] SMEJKAL, Vladimír a Karel RAIS. *Řízení rizik ve firmách a jiných organizacích*. 4., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2013, 483 s. ISBN 978-80-247-4644-9.
- [5] PROCHÁZKOVÁ, Dana. *Bezpečnost a krizové řízení*. Vyd. 1. Praha: Police history, 2006, 255 s. ISBN 80-86477-35-5.
- [6] Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky.
- [7] Zákon č. 239/2000 Sb., o Integrovaném záchranném systému.
- [8] ANTUŠÁK, Emil. *Krizový management: hrozby – krize – příležitosti*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2009, 395 s. ISBN 978-80-7357-488-8.
- [9] Zákoník č. 262/2006 Sb., zákoník práce
- [10] Zákon č. 561/2004 Sb., školský zákon.
- [11] Bezpečnost a ochrana zdraví dětí a žáků ve školách: Metodický pokyn. [online]. 2015, s. 26 [cit. 2015-04-29]. Dostupné z: <http://ucitelskenoviny.cz/archiv/archiv141506/14-15priloha.pdf>
- [12] KRULIŠ, Jiří. *Jak vítězit nad riziky: aktivní management rizik – nástroj řízení úspěšných firem*. Praha: Linde, 2011, 568 s. ISBN 978-80-7201-835-2.
- [13] PROCHÁZKOVÁ, Dana. *Bezpečnost lidského systému*. 1. vyd. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2007, 139 s. ISBN 978-80-86634-97-5.
- [14] SLAVÍK, Jakub. *Marketing a strategické řízení ve veřejných službách: jak poskytovat zákaznický orientované veřejné služby*. 1. vyd. Praha: Grada, 2014, 183 s. ISBN 978-80-247-4819-1.
- [15] VYMĚTAL, Štěpán. *Krizová komunikace a komunikace rizika*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2009, 176 s. ISBN 978-80-247-2510-9.

- [16] HRIVNÁK, Ján, Lenka BURDOVÁ a Lubomír POLÍVKA. *Metody a nástroje řešení krizových situací: (Metody a nástroje řízení bezpečnosti)*. 1. vyd. Praha, 2009. ISBN 978-80-7251-304-8.
- [17] FIALA, Miloš a Josef VILÁŠEK. *Vybrané kapitoly z ochrany obyvatelstva*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2010, 208 s. ISBN 978-80-246-1856-2.
- [18] Vyhláška č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva.
- [19] *Krizové zákony: krizový zákon, integrovaný záchranný systém, hospodářská opatření pro krizové stavy ; HZS a Požární ochrana ; Obnova území ; zákony, nařízení vlády, vyhlášky ; podle stavu k ..* Ostrava: Sagit, 2007-. Vychází nepravidelně.
- [20] Zásady činností při mimořádné události. STOKLASA, Miloš. *Vysoká škola ekonomická v Praze* [online]. 2007 [cit. 2015-05-04].
Dostupné z:<http://www.vse.cz/predpisy/154>.
- [21] Interní dokument organizace.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

BOZP	Bezpečnost a ochrana zdraví při práci.
IZS	Integrovaný záchranný systém.
PO	Právnícká osoba.
FO	Fyzická osoba.
MU	Mimořádná událost.
KŘ	Krizové řízení.
OOPP	Osobní ochranné pracovní pomůcky.
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy.
ZZS	Zdravotní záchranná služba.
TU	Třídní učitel.
ZZ	Zákonný zástupce
SVP	Středisko výchovné péče

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 – <i>Proces analýzy rizik</i>	15
Obrázek 2 – <i>Hierarchické uspořádání potřeb</i>	23
Obrázek 3 – <i>Varovný signál „Všeobecná výstraha“</i>	25
Obrázek 4 – <i>Objekt školy</i>	30
Obrázek 5 – <i>Objekt školy</i>	31

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 – <i>Scénář nebezpečí</i>	12
Tabulka 2 – <i>Důležitá telefonní čísla</i>	26
Tabulka 3 – <i>Analyzovaná rizika v prostorách školní budovy</i>	49
Tabulka 4 – <i>Analyzovaná rizika mimo školní budovu</i>	51
Tabulka 5 – <i>SWOT analýza</i>	52
Tabulka 6 - <i>Mimořádné události, se kterými se studenti již setkali</i>	56
Tabulka 7 – <i>Zabezpečení školy</i>	57
Tabulka 8 – <i>Způsob informování studentů</i>	60
Tabulka 9 - <i>Výskyt nejčastějších úrazů</i>	60
Tabulka 10 - <i>Obavy studentů z mimořádné události</i>	62

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 - <i>Poměr ročníků jednotlivých studentů</i>	55
Graf 2 – <i>Zkušenost s mimořádnou událostí</i>	56
Graf 3 - <i>Cítí se studenti ve škole v bezpečí</i>	57
Graf 4 - <i>Setkání s neznámým člověkem v objektu školy</i>	58
Graf 5 - <i>Informovanost studentů, jak se chovat během mimořádné události</i>	59
Graf 6 - <i>Způsob chování, když se zraní spolužák</i>	61
Graf 7 - <i>Způsob chování studentů při vyhlášení poplachu</i>	62
Graf 8 - <i>Místo shromáždění při evakuaci</i>	63
Graf 9 - <i>Signál „Všeobecná výstraha“</i>	64
Graf 10 - <i>Hlásič požárů (siréna)</i>	64
Graf 11 - <i>Jednotné evropské číslo tísňového volání</i>	65

SEZNAM PŘÍLOH

PŘÍLOHA 1 – *Dotazník*

PŘÍLOHA 2 – *Evakuační plán školy*

PŘÍLOHA 3 – *Požár*

PŘÍLOHA 4 – *Hodnocení rizik v organizaci*

Dotazník

Milí studenti,

jmenuji se Táňa Hlavicová, jsem studentkou fakulty Logistiky a krizového řízení Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, obor Ovládání rizik. Byla bych Vám velmi vděčná za vyplnění následujícího dotazníku, který se týká mimořádných událostí ve Vaší škole. Výsledky vyplněných dotazníků použiji jako podklad výzkumu pro moji bakalářskou práci na téma *Vyšetřování příčin mimořádných událostí v organizaci*. Dotazník je zcela anonymní.

Tímto bych chtěla požádat každého z Vás, o pečlivé přečtení každé otázky a odpověď dle Vašeho názoru. Danou otázku prosím zaškrtněte nebo doplňte.

Děkuji Vám za strávený čas vyplněním dotazníku a tím i za pomoc při provádění výzkumu, který bude sloužit pro moji bakalářskou práci.

Táňa Hlavicová

1. Jaký ročník studujete?

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.

2. Zažil/a jste nějakou mimořádnou událost?

- Ano
- Ne
- Nevím, co je mimořádná událost

3. S jakou mimořádnou událostí jste se setkali?

- Požár
- Povodeň
- Krádež
- Havárie
- Sněhové kalamity

4. Cítíte se ve Vaší škole bezpečně?

- Ano
- Ne

5. Myslíte si, že je škola dostatečně zabezpečená proti vniknutí cizích osob do objektu?

- Ano
- Ne

6. Pokud ve škole potkáte cizího člověka, co uděláte?

- Nic
- Řeknu to spolužákovi
- Nahlásím to třídnímu učiteli
- Upozorním na něho pedagogický dozor na chodbě
- Ukryji se

7. Jste ve škole informováni o tom, jak se během mimořádné události zachovat?

- Ano
- Ne

8. Označte způsob, jakým Vás ve škole informují o krizových situacích a jak se během nich zachovat?

- Přednášky
- Školní řád
- Rozhlas
- Požární cvičení
- Vzdělávací předmět (občanská nauka, člověk a prostředí,...)
- Nijak

9. Jaké jsou podle Vás nejčastější úrazy ve škole?

- Pád nebo uklouznutí
- Zranění pádem předmětu
- Úraz elektrickým proudem
- Řezné nebo bodné rány
- Zranění v hodinách tělesné výchovy
- Popálení

10. Jak byste se zachoval/a, kdyby se zranil Váš spolužák?

- Poskytl/a bych mu první pomoc
- Zavolal/a bych zdravotnickou záchrannou službu
- Nahlásil/a bych úraz třídnímu učiteli

11. Jak byste se zachoval/a při vyhlášení poplachu?

- Utekl/a bych
- Držel/a bych se pokynů vyučujícího
- Podle pokynů ve školním rozhlase
- Nejsem si jistý/a

12. Z jaké mimořádné události máte největší obavy?

- Povodně
- Požár
- Vnik neoprávněné osoby do objektu
- Anonymní nahlášení bomby
- Celoplošná epidemie nebo nákaza
- Jiné

13. Víte, kde se v případě evakuace shromáždit?

- Ve volných plochách fotbalového hřiště
- V tělocvičně
- V atriu školy
- Ve školní jídelně
- Před vchodem do školy

14. Víte, co znamená signál „Všeobecná výstraha“?

- Ano
- Ne
- Nejsem si jistý/á

15. Víte, kde se ve školní budově nachází hlásič požárů (siréna)?

- Ano
- Ne

16. Znáte jednotné evropské číslo tísňového volání?

- 121
- 112
- 111

Evakuační plán

Střední škola má také zpracovaný evakuační plán, který je velmi důležitý při vyhlášení jakékoliv mimořádné události.

Při vyhlášení poplachu, provedeného voláním, žáci i pracovníci školy používají k opuštění jednotlivých budov určených východů (cest), které musejí být bezproblémově průchozí.

Škola je tvořena těmito základními úseky:

- a) budova č. 5
- b) budova č. 2
- c) tělocvična a sportovní hala
- d) školní jídelna

Východy každé z budov školy otevírají zodpovědné a tomu pověřené osoby.

1. Evakuace je řízena ředitelem školy, případně jeho zástupci. Před opuštěním pracoviště (třídy) musí být přítomnými vyučujícími uzavřeny všechny energetické přívody, dále přívody vody a plynu. Zkontrolují uzavření oken. Problémem jsou elektronické třídní knihy, které si vyučující nemůžou vzít s sebou pro následnou kontrolu přítomných žáků.
2. Žáci a zaměstnanci opouští prostory školy bez přezouvání a převlékání co nejrychleji je to možné. V případě, že ve škole vznikl požár, se nejprve evakuují žáci z prostoru (poschodí), kde požár vznikl. Poté následuje evakuace dětí z poschodí umístěných nad poschodím, kde hoří a nakonec se evakuují žáci z ostatních poschodí.

V ostatních případech probíhá evakuace z horních poschodí směrem dolů. Řídící evakuace musí rozhodnout na základě místa, kde požár vznikl, kterými východy bude evakuace prováděna.

3. Evakuovaní žáci se mohou soustřeďovat před školou a za Domovem mládeže. Učitelé, kteří byli v době vzniku požárů nebo jiného nebezpečí s dětmi ve třídě, vyplní na bezpečném místě ihned po provedení evakuace jmenné seznamy jednotlivých tříd.

4. Poskytování první pomoci zraněným žákům zajistí školní zdravotníci včetně případného přivolání záchranné služby.
5. Evakuace případného materiálu se provádí až po provedení všech opatření k záchraně a evakuaci žáků, a to za podmínek, že tím nebude ohrožena bezpečná evakuace osob. Při vyhlášení jakékoliv MU je důležité včasné přivolání složek IZS.

Pokyny ke cvičnému požárnímu poplachu

1. Vyhlášení poplachu.
2. Žáci se sbalí, uklidí třídu a čekají na povel k opuštění budovy.
3. Na pokyn třída s vyučujícím odchází do šatny a opouští společně budovu na určené místo shromáždění evakuace.
4. Vedoucí předá hlášení zástupci ředitele školy o stavu žáků a předloží na papíře zapsané žáky, kteří chybí.
5. Žáci se po kontrole ZŘŠ odeberou domů a výuka končí.
6. Vyučující se vrací do školy.

Požár

V roce 2013 se stala v organizaci mimořádná událost typu požár. Na základě **Směrnice SM/44/01/11 – Postup při informování Zlínského kraje o vzniku MU** a krizových situacích bylo Krajským úřadem Zlínského kraje, oboru školství, mládeže a sportu zasláno hlášení o vzniklé události.

NÁZEV A ADRESA ORGANIZACE:

Přeje si zůstat anonymní

MÍSTO A ČAS VZNIKU MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI:

Technická místnost suterénu tělocvičny, 23. 1. 2013, 11.02 hodin.

POPIS MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI:

V technické místnosti suterénu tělocvičny vznikl požár, který likvidoval hasičský sbor Zlínského kraje. Po zjištění požáru byla nařízena evakuace školy. Požár byl poté uhašen v 11:34 hodin. Topným kanálem se dostal kouř do budovy školy. Za příčinu vzniku požáru označil vyšetřovatel závadu na elektroinstalaci.

NÁSLEDKY MU:

Během evakuace a hašení požáru nebyl nikdo zraněn, nevznikla škoda na majetku žáků ani zaměstnanců. Škoda vzniklá požárem byla odhadována na 100.000 Kč.

OPATŘENÍ PŘIJATÁ KE ZMÍRNĚNÍ NÁSLEDKŮ MU:

Ihned po zjištění MU byly evakuovány všechny osoby nacházející se v objektu. Bylo zamezeno šíření požáru a požár byl lokalizován jen v místě vzniku. V budově byly nainstalovány ventilátory, tak aby došlo k co nejrychlejšímu vyvětrání zakouřených prostor.

Na základě této události byla požádána odborná firma k posouzení stavu elektroinstalace, dle sdělení byl stav zařízení v havarijním stavu a byla nutná jeho rekonstrukce.

PŘÍLOHA 4 – Hodnocení rizik v organizaci

Subsystém	Identifikace nebezpečí	Vyhodnocení závažnosti rizika				Bezpečnostní opatření
		P	N	H	R	
Cesty, podlahy - přiléhající k budovám	pád, naražení různých částí těla po nastalém pádu osob na venkovních prostorech	2	2	1	4	* soustavné zajišťování bezpečného stavu povrchu venkovních cest zejména u vstupů do objektu školy; * udržování, čištění a úklid podlah, komunikací a pochůzných ploch; * udržování komunikací a průchodů volně průchodných, včasné odstraňování komunikačních překážek; * zajištění dostatečného el.osvětlení v noci a za snížené viditelnosti
Cesty, podlahy - přiléhající k budovám	uklouznutí při chůzi po zasněžených a namrzlých cestách a na venkovních pochůzných prostorech	2	2	1	4	* čištění a udržování venkovních cest v zimním období, odstraňování námrazy, sněhu, protiskluzový posyp; * určení odpovědnosti za zajištění bezpečného stavu povrchu chodníků před budovou, venkovních cest zejména, u vstupů do objektů a jiných frekventovaných a exponovaných míst;
Cesty, podlahy - přiléhající k budovám	zakopnutí, podvrtnutí nohy, naražení, zachycení o různé překážky a vystupující prvky	1	2	1	2	* odstraňování nerovností podlah a pochůzných ploch; * odstranění komunikačních překážek o které lze zakopnout a zvýšených poklopů nad úroveň podlahy, hadic a el. kabelů;
Podlahy a komunikace v budovách	uklouznutí na mokřích podlahách	2	2	1	4	* zvýšená opatrnost při pohybu na mokřích podlahách; * udržování podlah hygienických (sanitárních) zařízení (v umývárkách, ve sprchových prostorech, záchodech) * dlaždice s protiskluzným povrchem a v neporušeném stavu; * rozlitou kapalinu na podlaze ihned vytřít do sucha (zvýšené nebezpečí ve školních jídelnách); * čištění pochůzných ploch, včasné odstranění nečistot (zvýšujících kluzkost), včasný úklid, včasné odstranění nečistot (zvýšujících kluzkost, zejména mastnot), vytírání podlah do sucha za použití vhodných čistících odmašťovacích prostředků apod.;
Podlahy a komunikace v budovách	uklouznutí na podlaze v umývárkách	2	2	1	4	* podlahy čistitelné a nesmí být kluzké; * v umývárkách, sprchách zřídít samostatný kohout pro připojení hadice na mytí podlahy; * podlahy sprchových kabin upraveny tak, aby nedocházelo k roztékání vody do okolí kabiny; * v umývárkách a sprchách zřídít samostatný kohout pro připojení hadice na mytí podlahy; * podlahy umýváren, sprch a záchodů, umývadla, záchody a pisoáry a odpadové nádoby umývat denně;
Podlahy a komunikace v budovách	* uklouznutí, podvrtnutí nohy, naražení a pád osoby na podlaze	1	2	1	2	* rovný a tvrdý stav povrchu podlah a komunikací, bez nerovností, výmolů, udržování, čištění a úklid podlah, včasné odstraňování poškozených míst, nerovností apod. ; * suchá podlaha, rozlitou kapalinu ihned vytřít do sucha;

Provozní prostory	pořezání o sklo rozbité skleněné výplně	1	2	1	2	* průhledné nebo průsvitné stěny, přepážky v místnostech nebo v blízkosti průchodů, cest ve výšce očí (1,1 až 1,6 m) zřetelně označit; * viditelně označit celoskleněná vstupní dveřní křídla a celoskleněná prosklená dveřní křídla (bez rámu i s rámem) a jiné prosklené plochy na exponovaných místech; * zasklená dveřní křídla dle potřeby opatřit bezpečnostním sklem (přednostně na exponovaných místech); * vhodný druh skla zasklených dveřních křidel, popř. i oken, s odpovídajícími vlastnostmi, zejména pevností; * okna apod. podle potřeby v otevřeném stavu zajistitelné proti samovolnému zavření; * včasné přesklzení rozbitých i naprasklých skleněných výplní;
Učebny	* vytváření překážek volného pohybu osob; * vznik těsných, úzkých profilů, přímáčknutí, zachycení; * naražení osoby o překážku;	1	2	1	2	* správné rozmístění školního nábytku, stolů, pracovních prostředků, školních pomůcek (min. průchody 550 až 600 mm), * vhodné umístění skříň apod. tak, aby se neotevírali do průchodů;
Učebny	zvýšená únava žáků, bolesti zad	2	1	1	2	* všechny učebny vybavit školním nábytkem, který zohledňuje rozdílnou tělesnou výšku žáků - viz § 11, vyhl. č. 410/2005 Sb.
Učebny	opaření žáka horkou vodou	1	2	1	2	* je-li ve výukových prostorech zavedena teplá voda, pak u výtoků v dosahu žáků nesmí mít teplotu vyšší než 45 st. C;
Učebny	úder, naražení žáka na topné těleso	1	2	1	2	* otopná tělesa v tělocvičnách opatřit bezpečnostním ochranným krytem;
Učebny	nežádoucí obtěžující odlesky	1	2	1	2	* rovnoměrnost osvětlení na tabuli; * vyloučit zrcadlení světelných zdrojů na tabuli při pohledu z jakéhokoliv místa ze školních lavic; * v učebnách nepoužívat lesknoucí plochy, desky stolů apod. ; * směr osvětlení převážně zleva ve shodě s okenním světlem, správná volba a rozmístění svítidel;
Učebny	zraková zátěž žáků ve třídách	2	2	1	4	* při používání tabule dodržet zrakový úhel nejméně 30 st. od zadní hrany pracovní plochy stolu žáka;
Šatny žáků	* snížení pohody žáků při vyučování; * vytváření překážek volného pohybu žáků,	2	2	1	4	* v budově každé školy zřídít šatny žáků; * odkládání oděvu pedagogických a nepedagogických pracovníků se řešit odděleně od šaten žáků; * prostory šaten osvětlené a větrané, výměna vzduchu činí 20 m3/hod. na jedno šatní místo; u centrálních šaten pro žáky šířka kóje u jednostranně umístěných věšáků min. 1500 mm, u